MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT
„ION CREANGĂ”

MELNIC NATALIA

ÎNVĂȚAREA SIMULTANĂ ÎN CLASELE PRIMARE

GHID METODOLOGIC

Chișinău, 2024

Ghidul a fost recomandat spre publicare de Senatul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău din 29.08 2024. Procesul-verbal nr.1

Autor:
Natalia MELNIC, doctor, lector universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Referenţi:
Ion ACHIRI, doctor, conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Veronica CLICHICI, doctor, lector universitar, Universitatea de Stat din Moldova

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA

Melnic, Natalia.

Învăţarea simultană în clasele primare : ghid metodologic / Melnic Natalia ; Ministerul Educaţiei şi Cercetării al Republicii Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă". – Chişinău : [S. n.], 2024 (CEP UPSC). – 102 p. : fig., tab. color.

Bibliogr.: p. 99-102 (37 tit.). – [100] ex.

ISBN 978-9975-46-957-9.

37.091:373.3(075)

M 57

© Natalia MELNIC
© CEP al UPSC

Tipar executat la Centrul Editorial-Poligrafic al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, str. Ion Creangă, nr. 1, MD-2069

CUPRINS:

PRELIMINARII.....5

1. ÎNVĂȚĂMÂNTUL SIMULTAN ÎN CLASELE PRIMARE.....8

1.1. Învățământul simultan: aspecte conceptuale 8

1.2. Managementul organizării învățământului simultan în clasele primare: experiențe naționale și internaționale.....11

1.3. Cadrul didactic în învățământul simultan: aspecte strategice.....19

2. METODOLOGIA IMPLEMENTĂRII CURRICULUMULUI ÎN CONDIȚIILE ÎNVĂȚĂRII SIMULTANE 41

2.1. Curricula școlară în contextul învățământului simultan în clasele primare.....41

2.2. Planificarea și proiectarea procesului de învățare simultană.....52

2.3. Lecția în cadrul învățării simultane 57

2.4. Strategii și tehnologii de predare – învățare – evaluare în condițiile învățării simultane în clasele primare.....66

WEBO-BIBLIOGRAFIE.....98

„Şcolile să fie nimic altceva, decât ateliere pline de activitate. Numai astfel vor putea să probeze toţi, în propria lor practică, adevărul că, învăţând pe alţii ne învăţăm pe noi înşine.”

Jan Amos Comenius

PRELIMINARII

Clasele simultane sunt acelea care combină în aceeași sală elevii din două - trei sau chiar patru clase. Această organizare procesuală face ca tot procesul de predare - învățare-evaluare să fie destul de dificil. Învățătorul trebuie să planifice și se armonizeze totul conform curriculumului școlar specific fiecărei clase [16].

Se lucrează împreună și separat, iar elevii învață unii de la ceilalți. Se are în vedere că în învățarea simultană clasele, pe rând, pot realiza activități directe, în timp ce alta/altele să fie antrenate în activități individuale. Acest aspect reprezintă o oportunitate pentru ca elevii să-și dezvolte abilitatățile de a lucra individual.

În context temporal, la 20 noiembrie 1989, Adunarea generală a Naţiunilor Unite a adoptat Convenţia Drepturilor Copiilor. Această Convenţie a devenit lege pentru statele și guvernele lumii care şi-au asumat toate obligaţiile ce le revin pentru a asigura Drepturile Copilului. Unul din drepturile fundamentale cuprinse în acest document îl semnifică dreptul la educaţie [31].

Prin educaţie se înţelege „dezvoltarea personalităţii copilului, a aptitudinilor şi a capacităţilor sale mentale şi fizice, la nivelul potenţialului maxim" [31]. Astfel, legea învăţământului prevede obligaţia statului de a asigura în fiecare localitate unităţi de învăţământ pentru formarea şi educarea copiilor.

Existenţa claselor cu predare-învățare-evaluare simultană este inevitabilă în învăţământul actual, în special în mediul rural, unde numărul de copii este insuficient pentru a forma clase omogene.

Predarea-învățarea-evaluarea în condiţii simultane, sistem impus de realităţile demografice ale unor zone, ridică o serie de probleme specifice, atât pentru cadrul didactic, cât şi pentru elev. Predarea simultană îi impune cadrului didactic un ritm alert de lucru şi o minuţioasă pregătire a activităţilor, iar, privind elevul, accentul cade pe munca independentă, pe optimizarea înţelegerii şi activităţii semidirijate [12].

Demersul didactic trebuie să se desfăşoare potrivit specificului predării-învățării-evaluării simultane, iar strategiile didactice trebuie combinate astfel încât copiii să dobândească și să însuşească toate cunoştinţele prevăzute de curricula școlare şi să-și formeze priceperile, deprinderile, competențele unui absolvent de ciclu primar.

Prezentul ghid metodologic oferă soluții interesante privind realzarea unui învățământ simultan de caliate în clasele primare.

1. ÎNVĂȚĂMÂNTUL SIMULTAN ÎN CLASELE PRIMARE

1.1. Învățământul simultan: aspecte conceptuale

Învăţământul simultan constituie o realitate a învățământului național și internațional. Organizarea lui presupune acordarea aceloraşi şanse tuturor copiilor cu privire la accesul la educaţie. Gruparea elevilor de clase diferite constituie o necesitate administrativă şi economică. O necesitate, şi nu o alternativă.

De cele mai multe ori acest tip de învăţământ constituie singura sursă de educaţie din multe zone. Gruparea elevilor de vârste diferite constituie și ea o alternativă educaţională şi se organizează din necesități pedagogice, modul de predare simultan fiind considerat unul benefic [27].

Acest tip de învăţământ era dominant până la apariţia industrializării şi urbanizării. Secolul al XIX-lea aduce ca noutate în şcoli organizarea claselor pe nivele de vârstă şi cunoştinţe. Astăzi, învățământul simultan predomină în nordul şi sudul Europei, în zone în care condiţiile geografice sunt mai dificile – zonele rurale, insulele mediteraneene, zona de nord cu populaţie dispersată, insulele din Marea Nordului şi în zone greu accesibile, îndeosebi, din cauza reliefului.

Apare atât în ţări dezvoltate, cât şi în cele mai puţin dezvoltate, atât în zone rurale, cât şi în zone urbane [30], fiind conditionate de:

- necesități sociale – pentru păstrarea populaţiei în aceste zone;
- necesități geografice – accesul şi transportul sunt dificile în zonă;
- necesități pedagogice – deplasarea copiilor spre alte şcoli este privită negativ din cauza oboselii şi a timpului preţios pierdut pentru deplasarea în zonele respective.

În retrospectiva istorică, în anul 1959 şcolile simultane cu un singur post de învăţător se reprezentau astfel: 47% Spania, 22,8% Luxemburg, 19,9% Franţa, 9,7% Elveţia, 3,6% Scoţia, 2,3% Irlanda de Nord, 0,7% Anglia şi Ţara Galilor. (Multigrade teaching, 1994) În anii 1980-1990 situaţia era următoarea: 22% Franţa, 35% Suedia, Anglia număra peste 1 000 de şcoli cu mai puţin de 50 de elevi, iar Ţara Galilor 30% din numărul total de instituţii de învăţământ [12].

Şcoli cu regim simultan există şi în Franţa, SUA, Australia, Canada, Elveţia. De exemplu, în Suedia, pedagogii s-au convins pe propria experienţă că îndepărtarea din copilărie de satul natal conduce la indiferenţa faţă de Patria lor. În America, o şcoală mică „ţine" un oraş mic, gospodării de ferme.

Există cercetări speciale ce au demonstrat că o şcoală primară mică este un fenomen tipic mai multor state cu un efect pozitiv asupra societăţii. Guvernul sprijină şcolile mici şi consideră că acestea sunt mai potrivite pentru copiii de la 6 la 10 ani, iar calitatea predării nu diferă de învăţământul tradiţional. Aceste şcoli în primul rând sunt asigurate cu manuale şi materiale didactice pentru elevi, se organizează excursii gratuite prin ţară etc. [1] Obiectivul strategic al activităţii didactice al unei şcoli moderne din mediul rural cu regim simultan în aceste ţări, absolut favorabile şi ţării noastre, este de a crea condiţii pentru educaţia unei personalităţi viabile, pe deplin pregătită pentru o viaţă independentă şi muncă într-o societate democratică pe piaţa economică.

În Republica Moldova numărul copiilor care merg la şcoală scade continuu. În ultimii 12 ani numărul elevilor din învăţământul primar şi gimnazial s-a diminuat cu 30%. Cel mai mult, din acest punct de vedere, sunt afectate localităţile rurale. Astfel, în unele sate există şcoli cu câte 5-6 elevi în clasă.

Faptul că în ţara noastră există multe localităţi mici, izolate, la distanţe mari de aşezările dezvoltate, a determinat existenţa învăţământului simultan în clasele I-IV în mediul rural [20].

Acest învăţământ este o realitate care trebuie tratată cu toată atenţia. În această formă de organizare activitatea didactică se desfăşoară după aceleaşi curricula şi manuale, doar formele de desfăşurare a lecţiei au un caracter specific.

1.2. Managementul organizării învățământului simultan în clasele primare: experiențe naționale și internaționale

Instrucțiunea privind organizarea procesului educațional și aplicarea curriculumului național pentru învățământul primar în condițiile învățării simultane este elaborată în baza prevederilor Codului educației al Republicii Moldova nr.152 din 17.07.2014 (art. 3, Noţiuni principale), specificând clase cu predare simultană – *clase primare mixte, alcătuite din cel mult două clase componente (de regulă, I–III, II–IV), în care activităţile directe cu elevii unei clase alternează cu activitatea individuală a elevilor altei clase, procesul educaţional fiind realizat în conformitate cu curricula corespunzătoare* [18].

În învățământul primar pot fi organizate clase cu predare în regim simultan în localitățile izolate geografic sau lingvistic ori în localitățile în care numărul de elevi este mai mic decât efectivele minime prevăzute de către Organele Locale de

Specialitate în Domeniul Învățământului (OLSDÎ) și nu există posibilitatea asigurării transportului școlar [19].

Organizarea claselor cu regim simultan este acceptată în condițiile stabilite de Codul educației, la propunerea consiliului de administrație al instituției de învățământ, cu aprobarea Organului Local de Specialitate în Domeniul Învățământului.

În realizarea unui învățământ simultan de calitate în clasele primare importantă este respectarea condițiilor didactice ale grupării clasei I cu a III-a şi clasei II-a cu a IV-a.

În legătură cu gruparea claselor de elevi au apărut o serie de opinii; unele dintre ele nu au la bază argumente ştiinţifice ori sunt avansate doar idei dispersate de realitățile și necesitățile sociale, geografice, pedagogice.

Experienţa acumulată în 100 de ani de învăţământ simultan demonstrează că cea mai bună grupare pentru învățământul simultan este clasa I-a cu a III-a şi clasa a II-a cu a IV-a. Din practica didactică s-a constatat că, dacă se lucrează simultan cu clasele I-a şi a II-a şi a III-a cu a IV-a, mulţi elevi din clasele mici (I şi a II-a) participă la lecţiile claselor mai mari (a III-a şi a IV-a) deoarece nivelul cunoştinţelor este apropiat.

De asemenea, la vârsta claselor primare, copiii mai mari simt nevoia de ai ocroti şi a-i îndruma pe cei mai mici. Învăţătorul poate valorifica acest aspect [20].

În celelalte situaţii de activitate didactică simultană această problemă nu apare în predarea la trei sau patru clase.

Cuplarea disciplinelor. Pentru cuplarea disciplinelor în orar, unii învăţători le împart în „grele" şi „uşoare". Credem că e o abordare pripită. Îţi trebuie timp de lucru cu clasa indiferent de „greutatea" disciplinei. Considerăm că, în această situaţie, trebuie să se ia în considerație tipul de lecţie. Astfel, se pot cupla o lecţie de dobândire a cunoştinţelor, cu alta de recapitulare sau fixare şi consolidare.

Avantaje și Dezavantaje în învăţământul simultan

Învăţământul simultan este prezentat ca un puternic ancoraj pedagogic pentru formarea/ consolidarea deprinderilor de învăţare independentă şi individuală.

Cei care promovează acest tip de învăţământ relevă argumente pedagogice prin care demonstrează rolul şcolii primare în viaţa comunităţii şi beneficiile existenţei acestei instituţii în fiecare comunitate (Tabelul 1).

Tabelul 1. *Avantaje şi dezavantaje în învăţământul simultan, (adaptare* [29]):

Avantaje	***Dezavantaje***
- creşte timpul de participare activă a fiecărui elev; - elevii învaţă unii de la alţii (sursa cunoştinţelor nu este doar cadrul didactic); - creşte încrederea în sine a participanţilor, fapt foarte necesar la clasele simultane unde elevii sunt obligaţi să înveţe, să resolve singuri sau cu ajutorul colegilor problemele ivite; - activitatea în grupe e mai dinamică decât cea în perechi, deoarece sunt mai mulţi elevi care reacţionează „pro” sau „contra” unei idei, proceduri etc; - cresc şansele, cel puțin, ale unui elev din grup să poată rezolva problemele ce survin. - munca în grup este mai relaxantă decât cea în perechi sau individuală.	- profesorii nu au o pregătire specială pentru un atare tip de învăţământ; - posibilităţile de perfecţionare sunt reduse deoarece nu există lucrări metodice de specialitate; - elevii folosesc aceleaşi mijloace didactice ca şi aceia din învăţământul normal pentru că nu există recomandări curriculare speciale pentru aceste clase; - învățătorul va urmări formarea aceloraşi competenţe prevăzute în curricula învățământului primar.

Din cauza problemelor interne destul de dificile cu care se confruntă învăţământul simultan, mulţi profesori evită să lucreze în aceste clase.

Costas Tsolakidis, profesor la Universitatea Aegean din Grecia, remarcă într-unul din studiile sale că, în general, printre profesorii ce predau la clase primare predomină femeile, iar printre profesorii care predau la clase simultane predomină bărbaţii [30].

Situaţia se datorează distanţelor mari de parcurs pentru a ajunge în aceste zone, dar şi din cauza lipsei motivaţiei. Chiar profesorii sugerează modalităţi de stimulare a lor de a lucra în aceste şcoli: majorarea salariilor, îmbunătăţirea condiţiilor la locul de muncă în finanţarea adecvată a acesteia, dezvoltarea profesională prin schimburi de experienţă între şcoli, facilitarea progresului în carieră, îmbunătăţirea managementului institutional.

Unele dezavantaje, menţionate mai sus, pot fi eliminate prin organizarea de activităţi pe grupe de elevi sau în perechi.

Activitatea pe grupe de elevi în cadrul învăţământului simultan

„Activitatea pe grupe" este forma de organizare a clasei în care trei sau mai mulţi elevi se unesc şi lucrează împreună pentru a rezolva sarcina didactică trasată de cadrul didactic [11].

Dezavantajul modalităţii de lucru în grup în cadrul învăţământului simultan îl constituie gălăgia inevitabilă, când mai mulţi elevi vorbesc în acelaşi timp. Într-o clasă simultană acest lucru poate fi un impediment în desfăşurarea activităţii celuilalt grup. De asemenea, apar și probleme de indisciplină. Unele probleme pot fi evitate prin alegerea partenerilor din subgrupă conform unor criterii stabilite cu grijă.

Activitatea în perechi în cadrul învăţământului simultan

Modalitatea de lucru în perechi este cel mai uşor de organizat, chiar şi în sălile de clasă cu mobilier fix, deoarece elevii stau de obicei câte doi în bănci. Un alt avantaj al muncii în perechi este rata de participare activă a elevilor. Practic, jumătate din elevi sunt permanent „activi”.

Avantaje ale modalităţii de lucru în perechi, aplicabile în cadrul învăţământului simultan sunt:

- creşte procentul de participare activă a elevilor;
- încurajează cooperarea elevilor (cei doi se pot corecta reciproc, fără teama de a fi ridiculizaţi, îşi pot explica aspectele mai puţin clare ale sarcinii didactice etc.) [23];

- se pot organiza practic în oricare moment al lecţiei, pentru a atinge diferite obiective (exerciţii de exprimare orală sau în scris, de înţelegere a mesajelor scrise, rezolvări de exerciţii şi probleme).

Dezavantaje ale modalităţii de lucru în perechi

Gălăgia. În cazul în care creşte procentul de participare activă, creşte şi gălăgia, deoarece jumătate din clasă vorbeşte. Acest lucru este mai evident în clasele cu elevi mulţi. În cazul învăţământului simultan, unde practic ne referim de cele mai multe ori doar la o grupă care va lucra în perechi, gălăgia nu ar trebui să fie un impediment. [21]

Indisciplina poate fi şi ea o problemă. Cu cât clasa este mai numeroasă, cu atât mai dificil va fi pentru învățător să monitorizeze fiecare pereche. Un alt pericol al muncii în perechi este folosirea unui *limbaj inadecvat* sau *incorect.* Învățătorul nu îi poate auzi tot timpul pe toţi elevii care vorbesc şi, în consecinţă, nici nu-i poate corecta [12].

Unele din aceste neajunsuri pot fi eliminate sau atenuate prin buna organizare a activităţilor şi atitudinea cadrului didactic. Totodată, se pot identifica şi unele *avantaje ale învăţământul simultan:* mediul natural în care se află aceste

instituţii şcolare, lipsit de poluare şi zgomot ce constituie o sursă de sănătate, relaţiile dintre elevi sunt mai sincere, relaţia profesor – elev este mai apropiată, relaţia şcoală – comunitate locală devine mai puternică [22].

Elevii din clasele simultane s-au dovedit a fi mult mai sociabili, deţin abilităţi de comunicare la un nivel mai înalt, au o relaţie mai apropiată cu profesorul, o atitudine mai bună faţă de şcoală şi faţă de muncă. De-a lungul timpului, mulţi pedagogi au realizat studii cu privire la situaţia elevilor din clasele simultane.

În ultimii ani, învăţământul simultan a fost privit ca o povară a învăţământului în Republica Moldova, în ansamblul său. Cu toate acestea, el continuă să fie o realitate a zilelor noastre.

Un risc al învăţământului simultan este tratarea elevului doar dintr-o singură *perspectivă*, cea *intelectuală*, ignorându-i personalitatea, temperamentul. Cunoscând fiecare elev – potenţial şi aspiraţii – cadrul didactic reuşeşte să alcătuiască colective omogene pentru fiecare clasă organic închegată în colectivul mai mare al claselor care desfăşoară activitatea simultană.

Esenţial pentru acest tip de învăţământ este utilizarea a ceea ce ştiu şi a ceea ce pot deja face elevii, sprijinindu-se unul pe altul, împărtăşindu-şi unul altuia experienţe, cunoştinţe, mod de lucru pentru a învăţa ceva nou.

1.3. Cadrul didactic în învățământul simultan: aspecte strategice

Specificul activității învățătorului care predă la clase simultane constă în alternarea activității sale directe cu elevii unei clase, cu activitatea individuală a elevilor celeilalte clase, ținând cont de faptul că realizarea sarcinilor didactice se realizează în același indice de timp ca în cadrul activității cu o singură clasă [32].

Totodată, este nevoie să se asigure un echilibru între activitatea directă și munca independentă, alternarea acestor forme fiind realizată pe faze sau etape de lucru, avându-se permanent grijă ca selectarea și dozarea temelor pentru activitatea independentă să permită atingerea obiectivelor.

Relațiile pedagogice pot constitui forma relațiilor de cooperare autentică. Totul depinde de viziunea pedagogică a învățătorului, de dăruirea și capacitatea lui de a transforma totul în artă – o artă în care copilul este centrul universului!

Învățământul simultan este specific mediului rural, în care efectivele de copii sunt reduse considerabil din cauza scăderii natalității. Acest tip de învățământ are câteva note caracteristice pentru cadrul didactic constituind un ancoraj strategic în diminuarea acestei probleme din şcoală (Fig. 1):

- identificarea punctelor tangenţiale între cele două discipline;
- stabilirea aspectelor conținutale în materie de studiu a mai multor discipline trebuie să contribuie la integrarea noilor noţiuni, procese şi fenomene;
- elaborarea materialului didactic corespunzător;
- proiectarea didactică – (scenariul lecţiei) va include activităţi concrete ale învăţătorului/elevului, forme de activitate a elevilor pe vârste, evaluare.

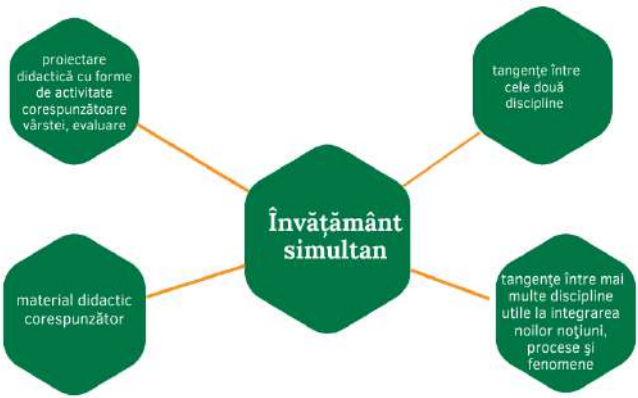

Figura. 1 *Note cheie în formularea strategiei de diminuare a problemelor din învățământul simultan*

În ceea ce privește managementul clasei de elevi, învățătorul trebuie să fie un bun moderator, să aibă o coordonare foarte bună astfel încât să acorde atenție sporită tuturor elevilor, iar comunicarea didactică și mesajul educațional să fie eficiente pentru ambele clase.

Pentru ca să corespundă predării simultane, clasele ar trebui dotate cu câte 2 table fiecare, iar elevii pot fi separaţi corespunzător în spaţiu [21].

Activităţile de predare-învățare-evaluare sunt realizate simultan pentru clasele implicate, forma de organizare a clasei fiind pe grupe, frontal și/sau individual.

Activitatea de predare – învăţare – evaluare este structurată astfel încât la una din clase să se realizeze lecţia de dobândire de cunoştinţe noi, iar la cealaltă - consolidarea şi evaluarea cunoştinţelor din lecţia anterioară sau formarea de priceperi și deprinderi [21].

Cadrele didactice incluse în acest sistem de învățământ trebuie să cunoască bine metodologia predării simultane.

În învățământul simultan este nevoie să dezvoltăm deprinderile de muncă independentă și de lucru pe echipe sau în grup ale elevilor, astfel încât ei să poată rezolva sarcinile date de învățător, în timp ce acesta lucrează direct cu cealaltă clasă de elevi.

În cazul muncii independente, sarcinile trebuie explicate elevilor cât mai clar. Când se lucrează pe echipe, acestea trebuie organizate omogen, fiind echilibrate din punct de vedere al numărului de elevi și în funcție de nivelul lor de cunoștințe, disciplină etc.

În cadrul lecțiilor pe care le oraganizează învățătorul nu trebuie să lipsească conexiunea inversă, obţinerea performanţei, a retenţiei şi transferului cunoştinţelor.

Învățătorul trebuie să esenţializeze cunoştinţele şi să gestioneze optim timpul didactic, să asigure o densitate corespunzătoare a lecţiei pentru ambele clase [22].

Pentru o bună coordonare în cadrul activității, în demersul didactic se recomandă realizarea proiectării didactice în comun pentru cele două clase componente, pentru a nu avea un decalaj între etapele studierii unităţilor de învăţare. Astfel el poate realiza îmbunătăţirea activităţii de proiectare a activităţilor educative la clasa simultană prin defalcarea sarcinilor de lucru pe fiecare clasă şi paralel a bugetului de timp avut la dispoziţie pentru realizarea fiecărui obiectiv în parte.

De asemenea, învățătorul în învățământul simultan trebuie să manifeste atenție în ceea ce privește abordarea diferenţiată a elevilor la care se constată restanțe la anumite discipline sau probleme de învăţare [15].

În cazul în care în clasă sunt și elevi integrați cu CES sau suspecți CES, munca învățătorului este mai dificilă, astfel el trebuie să realizeze adaptarea conținuturilor curriculare pentru aceștia și să realizeze o muncă diferențiată conform acestei strategii [15].

Timpul pe care îl acordă învățătorul celor două clase pentru lecție trebuie să fie același.

Misiunea cadrelor didactice nu este simplă; ei trebuie să înţeleagă acest lucru şi să adopte o atitudine pozitivă faţă de acest tip de învăţare, în favoarea copiilor: clasele trebuie să fie bine organizate, dotate din punct de vedere al resurselor educaţionale, să sugereze activităţi antrenante prin tematicile organizate.

Cum reuşesc copiii să înveţe în aceste condiţii şi cum reuşesc profesorii să predea în învăţământul simultan?

Există avantaje și dezavantaje. Pentru cadrul didactic un dezavantaj este timpul, care practic, se înjumătățește. Pentru elevi, avantajul este evident în cazul în care unele cunoștințe le-au uitat sau nu le-au dobândit la timpul potrivit și nu le pot relua în momentul în care se predă la clasă simultan. Tipul acesta de învățământ îi învață pe elevi să lucreze independent, să gândească [24].

Secretul succesului activitatii simultane îl constituie tocmai capacitatea și priceperea învățătorului de a asigura, în primul rând, un conținut și forme adecvate exercițiilor de muncă independentă pe care trebuie să le efactueze, precum și de a alterna corect activitatea directă cu munca independentă a elevilor [33].

Analizând cele două tipuri de condiții de predare - învățare-evaluare, cel la clase cu efective normale și cel la clase simultane, se poate evidenția că, sub anumite aspecte, activitatea simultană prezintă unele avantaje referitoare la activitatea cu un număr mai mic de elevi și la posibilitățile de formare a deprinderilor de muncă independentă si de autocontrol. Totusi, procesul de predare - invatare - evaluare desfășurat la clase simultane solicită un volum mare de lucru pentru invaățători, o pregatire temeinică a fiecarei lecții in vederea asigurării unei densități a activităților directe cu elevii, precum și a muncii independente. [15] Realizarea unor astfel de cerințe depinde în mare masură de maiestria pedagogică a învățătorului, de puterea lui de creație, de felul în care cunoaște potențialul fiecarui elev în parte, pentru a acționa în vederea depașirii greutăților specifice predării - învățării [35].

Cert este că fiecare moment în organizarea si desfașurarea activitații în condiții simultane își are importanța sa și impune respectarea unor condiții de ordin pedagogic și psihologic (Figura 2).

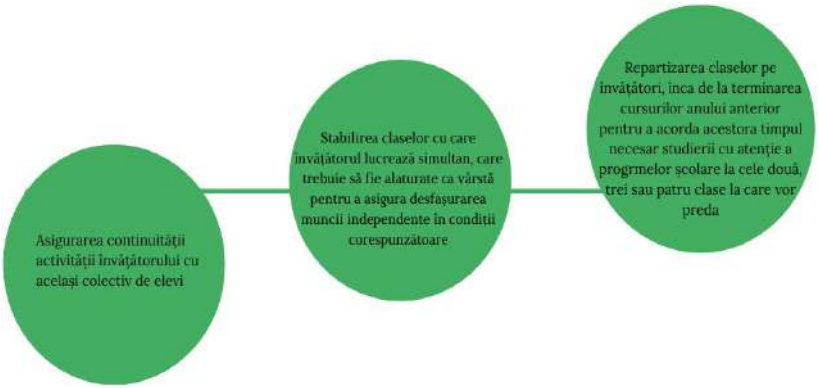

Figura 2. *Aspecte importante în gruparea claselor la începutul organizării învățământului simultan (adaptare [33]).*

Revenind la cele două momente importante ale lecției la clasele simultane, trebuie precizat că în cadrul activității directe, învățătorul transmite noile cunoștințe stimulând participarea conștientă a elevilor, folosind metode și procedee care să dezvolte procesele gândirii (analiza, sinteza, comparația, abstractizarea, generalizarea), precum și capacitățile de exprimare, care să trezească interesul pentru învățătură, să formeze priceperi și deprinderi de muncă intelectuală.

Activitatea independentă contribuie atât la formarea deprinderilor de lucru individual, cât și la dobândirea unor noi cunoștințe. Prin urmare, identificăm:

- activitatea independentă pregătitoare pentru predarea cunoștințelor noi;
- activitatea independentă ulterioară activității de predare [11].

Activitatea independentă pregătitoare este considerată ca fiind mai dificilă și se utilizează la clasele a III-a si a IV-a, ai caror elevi au o pregătire și unele deprinderi de activitate intelectuală care să permită însușirea de noi cunoștințe prin eforturi proprii. Această activitate independentă pregătitoare poate fi aplicată și la clasele I și II, cu condiția să fie bine pregatită, să respecte particularitățile de vârstă și să fie organic legată de subiectul lectiei. De exemplu: activități de observare a unor materiale didactice, lucru pe texte, exerciții pregătitoare la matematică, cunoașterea mediului etc. Toate acestea, dacă sunt bine orientate, pot stimula curiozitatea, spiritul de investigație și interesele copiilor, dorința de a cunoaște, creând astfel o puternică motivație.

La Științe, de exemplu, elevii pot observa independent anumite caracteristici ale unor obiecte sau fenomene din natură înainte ca învățătorul să desfașoare lecția nouă. Aceste observări pot fi libere sau dirijate cu ajutorul unui set de întrebări puse la dispoziția elevilor. Rezultatul acestor activități poate constitui suportul informațional pentru înțelegerea unor cunoștințe noi. De exemplu, se poate cere elevilor să răspundă la întrebări în legătură cu un deal, o pădure, o apă pe care le-au văzut într-o excursie. Aceste răspunsuri elaborate de elevi urmăresc sistematizarea, în mintea acestora, a cunoștințelor însușite.

În anumite situații, la *Științe și Cunoașterea Mediului*, în special, elevii citesc materia nouă din manual în mod independent. Acest procedeu se acceptă în cazul când tema nouă nu conține prea multe lucruri necunoscute elevilor, de aceea trebuie aplicat cu multă atenție.

Încercarea de a da elevilor de sine stătător să descifreze un text cu conținut științific ce conține multe noțiuni noi, care nu pot fi înțelese cu ajutorul informației dobândite pană la momentul respectiv, duce la suprasolicitare și la formarea unor atitudini negative fată de activitatea independentă.

La limba română, pe lângă însușirea citirii conștiente, corecte și expresive, elevii pot fi deprinși să caute singuri o carte în bibliotecă, să aleagă din cuprinsul cărții un fragment sau

o lectură care trebuie să o citească, să identifice cuvintele necunoscute în urma citirii, să le explice cu ajutorul dicționarului, să găsească sensul potrivit al fiecarui cuvânt.

Este bine ca de fiecare dată când i se pune ca sarcină să citeasca un text, elevul să știe cu ce scop desfașoară această muncă (de exemplu: pentru a împărți textul în fragmente și a formula ideile principale sau pentru a-i reda conținutul cu cuvintele proprii, ori pentru a reformula acțiunea dupa ce s-au făcut unele intervenții în desfașurarea ei etc.).

La matematică, în clasa a II-a, la lecția cu subiectul „Linia frântă", se poate cere elevilor să deseneze cinci segmente de dreaptă de dimensiuni diferite, în poziții diferite. La lecția cu subiectul "Scăderea numerelor formate din zeci și unități„ se poate cere ca activitate independentă pregătitoare să scadă sutele din sute, zecile din zeci și apoi rezultatele parțiale să fie adunate. Al doilea procedeu ar fi: din sutele și zecile descăzutului să scadă sutele scăzătorului iar din rest, să scadă zecile scăzătorului. [33] Pe fisele de muncă independentă pot fi scrise și întrebări de analiză, de tipul:

„Care procedeu este mai usor? De ce?"

Pentru a-și îndeplini cu succes rolul de activități pregătitoare, temele propuse pentru munca independent, pot fi date pe fișe individuale.

In acest mod se evită un neajuns specific situației în care în aceeași sală învață concomitent mai multe colective de elevi - distragerea atenției elevilor din celelalte clase.

Acest mod de lucru cere ca explicațiile care se dau cu ocazia distribuirii fișelor, să fie clare și precise, iar pe parcursul activității să fie efectuată supravegherea și să fie date eventuale îndrumări.

Eficiența acestui procedeu sporește atunci, când învățătorul s-a gândit și a formulat întrebări pe baza cărora elevii se pot autocontrola și autoverifica.

În munca independentă ulterioară activității de predare, accentul se pune pe consolidarea cunoștințelor, dar mai ales pe formarea priceperilor și deprinderilor de muncă intelectuală independentă - sarcina importantă și specifică în predarea la clasele simultane. Se știe că pe măsura formării acestor capacități, începând din clasele I - II, întreaga activitate instructiv - educativă se desfașoară tot mai bine, cu o eficiență tot mai sporită.

In organizarea activității independente ulterioare muncii cu învățatorul, fișele de muncă independentă folosite de ex. în cadrul lecțiilor de consolidare, pot cuprinde sarcini de muncă diferențiată, în funcție de nivelul, posibilitățile și interesele fiecarui copil.

Ele se dovedesc deosebit de utile și au urmatoarele avantaje (Figura 3):

- posibilitatea individualizării sarcinilor în funcție de progresul fiecarui elev;
- păstrarea fișelor cu temele rezolvate permite o buna cunoaștere a evoluției tuturor elevilor;
- cerința de a rezolva sarcinile de pe fișă, îmbină controlul cu autocontrolul, permițând aplicarea principiilor învățământului programat, adaptat nivelului acestor clase;
- timpul de lucru este mai bine folosit (rapiditate, liniște) în raport cu temele date pe tablă spre a fi copiate în caiete sau copierea din manuale, elevii deranjandu-se reciproc, când au de rezolvat același exercitiu.

Figura 3. *Avantajele utilizării fișelor de muncă independentă în învățământul simultan*

Asemenea fișe se elaborează pentru fiecare lecție. In activitatea la clase simultane există și activități comune, ocazionate de temele lecțiilor, de opționalul ales sau de faptul că nu pemit o desfașurare separată, pe clase, în intervale orare diferite.

Prin aceste activități se captează atenția ambelor clase: purtându-se conversații cu elevii, se fixează unele cunoștințe, se dobandesc altele noi sau se revăd și se consolidează unele priceperi și deprinderi însușite anterior. Elevii clasei mai mici preiau idei, le repetă, se conving de adevarul unor cunoștințe. Efectul educativ al activităților organizate prin munca comună (de exemplu: activități practice, excursii, serbări, proiecte, realizarea unor portofolii folosind metoda proiectelor, afișe, educație muzicală, educație fizică etc.) este mare, iar cunoștințele se transmit mai usor de la elev la elev. Condiția esentială a organizării activității comune este identitatea tematică. [33]

Predarea la clase simultane este mai solicitantă atât în ceea ce priveşte pregătirea, cât și realizarea, necesitând investiții mai mari din partea personalului didactic și ducând adesea la nemulțumiri, la un stres crescut în rândul profesorilor.

Fiind un bun manager al grupului clasei, cadrul didactic, în general, dar cu precădere cel din învăţământul simultan, lucrează asupra formării unor anumite abilități și competenţe profesionale, recurgând la un șir de acțiuni (Tabelul 2).

Tabelul 2. *Acţiuni şi abilităţi ale cadruui didactic din învăţământul simultan* (Hattie, 2012; Manea, 2019, p. 369)

Acțiuni	Abilităţi
- monitorizează înţelegerea conţinuturilor de către fiecare elev din fiecare clasă, acordând interes sporit feedbackului; - monitorizează progresul raportat la competenţele specifice ale fiecărei clase; - identifică momentele în care atenția, interesul și motivația elevilor pentru învățare scade şi intervine cu promptitudine; - respectă ritmul individual al fiecărui elev; - ia în calcul principiul calității în educație, chiar dacă predă simultan mai multor clase; - manifestă încredere în elevi și diversifică situaţiile de învăţare, asigurând egalitatea de șanse;	- abilităţi de prospectare, previziune, planificare și proiectare; - capacitate decizională; - capacitatea de a organiza, - a monitoriza, a motiva și coordona activitatea clasei; - capacitatea de comunicare asertivă, de relaționare şi influenţare a clasei; - administrarea corectă a sancțiunilor şi a recompenselor; - echilibrul adecvat între autoritate, putere şi responsabilitate;

- construiește experiențe de învăţare de calitate, care au în vedere formarea unor elevi competenți - valorifică experienţele anterioare ale elevilor; - își trasează obiective; - implică elevii în construirea cunoașterii și nu transmite cunoştinţe gata elaborate: încurajează interactivitatea, dar în acelaşi timp respectă particularitățile și stilul de învăţare al fiecărui copil, asigurând fiecăruia un mediu propice învățării.	- capacitatea de adaptare la situațiile de criză şi rezistenţa crescută la situaţiile de stres.

În vederea asigurării eficienței activității și a stabilirii unor relații pozitive în cadrul grupului de elevi, la începutul anului școlar, profesorul care urmează a fi încadrat la o clasă, ar trebui să reflecte asupra unor întrebări în identificarea unor informații care să-l sprijine în proiectarea organizării și în desfășurarea programului zilnic:

1. Unde este localizată școala? Cât timp le ia copiilor pentru a ajunge la școală?
2. La ce clase va preda?
3. Ce vârste au elevii, ce abilități, deprinderi și cunoștințe dețin la aceste vârste?

4. Care sunt avantajele, dar și limitate, desfășurării programului în regim simultan cu clasa eterogenă din punct de vedere al vârstei?
5. Care este statutul social, economic al familiilor lor?
6. Există elevi cu cerințe educaționale speciale?
7. Ce resurse materiale sunt la îndemână, de ce resurse mai are nevoie?

Plecând de la aceste răspunsuri pe care acesta le identifică în experiențele altor cadre didactice, care au predat în regimul simultan, fie prin studiul individual, fie prin experiențe personale, se vor consolida premise pentru a înțelege experimentarea activității didactice. Doar realizând o diagnoză eficientă, cadrul didactic va fi capabil să proiecteze un traseu educațional performant pentru proprii elevi la nivel general și individual, adaptând procesul instructiv - educativ la specificul cultural, economic și social al zonei [34].

În dezvoltarea abilităților de planificare a asigurării unei organizări eficiente a programului, având în vedere că susținem desfășurarea *întâlnirii de dimineață* cu toți elevii în fiecare zi cu o durată de 10 minute, agendă zilei poate fi prezentată și discutată în cadrul acestei activități.

Beneficiile pe care le are aceasta din punct de vedere socio-emoțional sunt multiple: conferă stare de bine elevilor,

le oferă șansa de a împărtăși diverse experiențe de viață, de a adresa întrebări, de a fi apreciați și respectați de ceilalți. Faptul că în clasa în regim simultan elevii se pot simți ca într-o familie datorită eterogenității vârstelor, *Întâlnirea de dimineață* poate fi considerată un punct forte al programului zilnic generator de bună dispoziție sau o activitate eficientă de *worm-up*.

Cadrul didactic poate introduce concept - cheie referitoare la tema pe care o va preda elevilor din clasele simultane, dar după aceasta să creeze activități de învățare specific nivelului de clasă. De exemplu, lecția cu subiectul *Măsurarea timpului:* poate fi confecționat un ceas cu toți elevii, iar celor din clasele debutante li se poate solicita să personalizeze acel timp în care elevii din clasele a III-a și a IV-a vor discută despre aspecte concrete legate de măsurarea timpului, de organizarea și de planificarea acestuia, de alcătuirea unui program zilnic etc.

Pentru ca activitățile școlare să fie plăcute de elevi, să îi motiveze în învățare, dar și pentru a fi antrenante, este utilă introducerea în programul zilnic a activităților recreative realizate cu toți elevii în vederea socializării, dar și acordarea unui timp pentru jocul liber, sau alte tipuri de jocuri pe care elevii le preferă.

Este nevoie ca cadrul didactic să introducă în activitățile educaționale a astfel de momente care au ca scop relaxarea elevilor, combaterea monotoniei, crearea bunei dispoziții etc.

De asemenea, pentru a dezvolta elevilor deprinderi practice și abilități de viață, învățătorul poate stabili de comun acord cu elevii alocarea unui timp de 10 minute la finalul zilei, pentru a face ordine și curățenie în sala de clasă. Considerăm că este o variantă mai eficientă decât cea în care elevul de serviciu face acest lucru, deoarece fiecare elev trebuie să manifeste responsabilitatea în acest sens.

La organizarea activităților din clasele simultane, cadrul didactic trebuie să manifeste creativitate atât în proiectare, cât și în desfășurarea acestora.

Timpul este un factor primordial în activitatea de clasă simultană; lecția necesită o proiectare atentă, realistă pentru a se evita apariția „timpilor morți" în cadrul activității; activitatea independentă va fi foarte bine programată cu un timp de rezolvare egal cu activitatea directă pe care profesorul o va derula cu cealaltă clasă.

În vederea desfășurării cu succes a lecțiilor este necesar ca învățătorul (Figura 4):

1. să elaboreze un orar flexibil;
2. să aleagă unități tematice în cazul anumitor discipline care pot fi abordate la toate clasele;
3. să identifice stilurile de învățare ale elevilor în vederea individualizării și a diferențierii;
4. să asigure logica și coerență în activități astfel încât să nu existe treceri bruște de la o etapă la alta;
5. să abordeze conținuturile în mod integrat.

Figura 4. *Aspecte esențiale în desfășurarea cu success a lecțiilor integrate*

În realizarea programului zilnic în învățământul simultan, un cadru didactic poate aplica utilizarea unor suporturi vizuale în organizarea activității. Ele îl pot ajuta la asigurarea structurii și diminuarea rutinei, la încurajarea independenței, îmbunătățirea înțelegerii.

Suporturile vizuale pot fi folosite în mai multe moduri. De exemplu:

- *ca un singur mesaj*: elevul ridică un cartonaș galben atunci când trebuie să meargă la toaletă;
- *în combinație:* pentru a crea un calendar zilnic, grafic sau diagramă de recompensă în activitatea realizată sau în posibilitatea de alegere a altei activități alternative;
- pentru a ilustra o poveste socială sau o conversație, de exemplu, se pot utiliza benzile desenate [25].

O idee interesantă, care poate fi aplicată cu ușurință în vederea menținerii implicării active a elevilor în activitățile propuse, poate să aibă în vedere următoarele sugestii pentru elevi pe care cadrul didactic le poate afișa în sala de clasă la locul vizibil.

Ce trebuie să fac eu atunci când învățătorul este implicat în activitatea elevilor de la cealaltă clasă?

Să realizez sarcinile primite, să lucrez permanent cât mai bine posibil.

Ce trebuie să fac dacă întâmpin dificultăți în rezolvarea unei sarcini propuse?

Trec mai departe la următoarea sarcină, încerc mai mult, solicit ajutorul unui coleg din clasa mea.

Ce trebuie să fac dacă am terminat?

Citesc, mă relaxez, îmi finalizez o altă activitate. Alte modalități de utilizare a surplusului de timp în favoarea elevului sunt prezentate în figura 5.

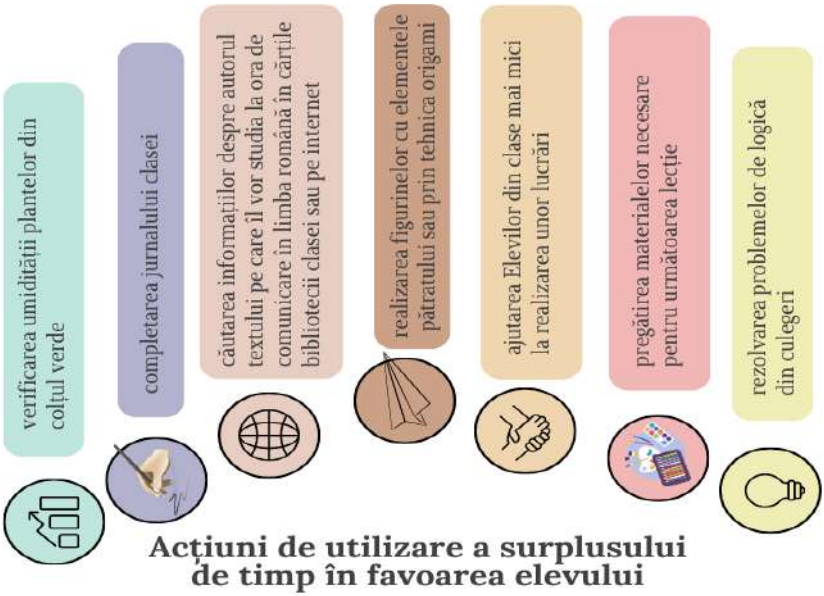

Figura 5. *Utilizarea surplusului de timp în favoarea elevului, (adaptare [14]).*

Învățătorul trebuie să pregătească cu multă atenție și dedicare lecţiile, în mod special conţinutul activităţii independente a elevilor, să gândească unitar atunci când planifică conţinuturile curriculare. Secretul succesului activităţii simultane îl constituie tocmai capacitatea şi priceperea învăţătorului de a asigura, în primul rând, un conţinut şi forme adecvate exerciţiilor de muncă independentă pe care trebuie să le efectueze, precum şi de a alterna corect activitatea directă cu munca independentă a elevilor [15].

2. METODOLOGIA IMPLEMENTĂRII CURRICULUMULUI ÎN CONDIȚIILE ÎNVĂȚĂRII SIMULTANE

2.1. Curricula școlară în contextul învățământului simultan în clasele primare

Curricula pentru învățământul primar simultan este parte a curriculumului general obligatoriu și are ca obiectiv formarea și dezvoltarea culturii generale a elevului, necesară pentru integrarea optimă în învățământul cu impact major pe termen mediu și lung în perspectiva învățării, autoânvățării eficiente pe toată viața.

Figura 6. *Documente curriculare necesare pentru realizarea învățământului simultan.*

Paradigma curriculumului este centrată asupra finalităților educației, scopuri generale; obiective generale, specifice la nivelul interdependenței pedagogice dintre cerințele față de educație și educat. La nivel de politică a educației, valorificarea paradigmei curriculumului depinde de modelul de curriculum

asumat, adaptabil la situații multiple, identificabile în context pedagogic deschis, inclusiv în cadrul *învățământului simultan* [9].

Funcția de bază a curriculumului școlar este cea de optimizare a raporturilor dintre toate componentele proiectului:

1) Finalitățile educației;
2) Conținuturile generale ale educației;
3) Metodele de educație valorificate în cadrul procesului de învățământ;
4) Evaluarea instruirii conform finalităților sistemului și ale procesului de învățământ.

Finalitățile educației orientează valoric și prospectiv activitatea pedagogică de educație și de instruire la nivel de sistem. *Conținuturile generale* ale educației (morale, științifice, tehnologice) asigură substanța axiologică a curriculumului școlar. *Metodele de educație* sunt valorificate în procesul de învățământ, în mod special la nivel de metode de instruire. *Evaluarea instruirii* este realizată conform finalităților sistemului de învățământ.

În contextul învățământului simultan, obiectivelor specific, realizabile pe parcursul unui an/semestrul școlar, implică aptitudinea creativă superioară a învățătorului pentru învățământul primar.

Această aptitudine angajează capacitatea de deducere a performanțelor concrete ale elevilor, observabile pe parcursul lecției. De exemplu: pentru o competență specifică ce vizează aplicarea se pot formula performanțe care vizează cunoașterea, înțelegerea, aplicarea [9].

Învățământul în regim simultan aplică planul cadru pentru învățământul primar, concept că „ofertă educațională" cu un număr fix de ore pentru disciplinele de învățământ obligatoriu, incluse în ariile curriculare.

Gestionarea timpului școlar „simultan" reprezintă conștientizarea didactică a timpului de învăţare folosit astfel încât să se asigure o eficienţă și o eficacitate maximală a procesului de predare – învățare – evaluare [22].

Unele lucruri, nerealizate la timp, au șansa de a nu fi înfăptuite de nimeni altcineva în timpul când copilul este elev.

Când vorbim despre timp școlar, ne referim la:

- orar;
- planificare și proiectare.

„Timpul este probabil cea mai importantă resursă din viața unui om. În perioada de formare, timpul școlar reprezintă un proces însemnat. Ca urmare, modalitatea, în care școala îi organizează unui elev timpul, reprezintă o formă de control și influență asupra existenței acestuia" [17].

Proiectarea unităților de învățare tematice în învățământul simultan se fundamentează pe planificarea calendaristică și rezultă din corelarea timpului necesar claselor de elevi cuplate pentru a parcurge anumite conținuturi și pentru a forma competențe specifice conform curriculumului școlar cu resursele procedurale și materiale, precum și cu strategiile de evaluare propuse. În proiectarea pe unități de învățare în învățământul simultan, cadrul didactic are libertatea de a - și alege temele abordate în funcție de anumite criterii, cum ar fi:

- *specificul claselor de elevi aflate în simultaneitate, nivelul de vârstă, interesele elevilor din clasele simultane;*
- *particularități psihofizice și individuale ale elevilor;*
- *disponibilitatea elevilor, ordonarea și ierarhizarea conținuturilor la clasele paralele cu care se lucrează, eșalonarea conținutului pe timpul semestrului;*
- *corelarea necesarului de mijloace de învățământ cu resursele materiale existente în clasă;*
- *identificarea mijloacelor de învățământ necesare;*
- *stabilitatea strategiilor de evaluare pentru fiecare temă.*

Curriculumul școlar este organizat pe an școlar, cu durată determinată, împărțită în semestre, iar ziua școlară se desfășoară conform orarului.

Orarul se construiește în funcție de anumite cerințe și condiții, care acționează sub forma unor permisiuni și interdicții.

Ideea fundamental, care trebuie să călăuzească întocmirea acestuia, este centrarea pe elev și nu pe interesele cadrului didactic.

Câteva dintre dezavantajele învățământului simultan au fost identificate într-o cercetare din 2019, publicată în Revista de psihologie, care sunt actuale și azi:

- profesorii nu sunt special pregătiţi şi pentru un atare tip de învăţământ, iar posibilităţile de perfecţionare sunt reduse în continuare; nu există recomandări curriculare speciale pentru aceste clase; prin activitatea lui, profesorul va urmări îndeplinirea aceloraşi obiective-cadru/ competenţe generale şi obiective de referinţă/ competenţe precum cei din învăţământul simplu;
- există două moduri în care profesorul poate lucra în clasă: o predare sincronică – prezintă teme asemănătoare în mod unitar, adaptând cerinţele de lucru particularităţilor metodice ale disciplinei şi de vârstă ale copilului, sau împarte timpul şi se adresează fiecărui colectiv separate;

- timpul este un factor crucial în activitatea la clase simultane; proiectare atentă, realistă pentru a se evita apariţia „timpilor morţi” în activităţi; activitatea independentă va fi foarte bine alcătuită, cu un timp de rezolvare egal cu activitatea directă pe care profesorul o va desfăşura cu cealaltă clasă [29];

Studiile arată că în cursul unei săptămâni, capacitatea de lucru este mai redusă în prima și în ultima zi:

- cea mai mare productivitate a învățării se înregistrează dimineața, între orele 9-11, după care se constată o scădere treptată (instalându-se oboseala, neatenția, plictiseala și chiar starea de somnolență) [26];
- se poate vorbi de reduceri importante ale capacității de învățare la sfârșitul semestrelor, precum și imediat după testări.

Așadar, perioadele de maximă și minimă productivitate a învățării variază de la persoană la persoană, în funcție de numeroși factori: deprinderi de învățare, bioritm, capacitate de concentrare, voință, motivație etc. (o motivație foarte puternică conduce la o productivitate maximă). Cele care ne dictează însă întocmirea orarului nu sunt particularitățile individuale, ci particularitățile de vârstă, generale, ale întregului colectiv [18].

„Normele psihofiziologice optimale privind durata studiului individual arată că aceasta, însumată la timpul de lucru din școală, nu trebuie să depășească 5-7 ore, pentru a nu se atinge sau depăși normele de activitate zilnică a adultului” [17].

Demersul didactic trebuie să fie organizat în funcţie de nevoile şi intereselor elevilor, ceea ce presupune o bună cunoaştere a lor şi o analiză atentă a progresului fiecăruia, combinând optim tipurile de strategii didactice.

În ceea ce privește tipologia organizării activităților didactice în clasele simultane menționăm trei, cele mai folosite, modalități de organizare:

1. activitatea frontală: lecțiile, activitățile din laboratoarele școlare, sala de sport, vizite didactice, excursii, spectacole.
2. activitatea pe grupe: cercurile școlare, consultațiile, meditațiile în scop de recuperare, întâlniri cu specialiști, cu oameni de cultură, cu scriitori ș.a.
3. activitatea individuală: activități independente, studiu individual, studiu în bibliotecă, elaborarea de compuneri, referate, portofolii.

Vorbind în continuare despre principalele tipuri de lecție, validate de practica educațională, oferim spre exemplificare etapele specifice lecției de transmitere și insușire de noi cunoștințe la clasele simultane:

1. moment organizatoric;
2. verificarea temei;
3. crearea motivației specifice învățării;
4. anunțarea temei și a obiectivelor operaționale;
5. comunicarea noilor cunoștințe;
6. fixarea cunoștințelor;
7. temă pentru acasă;
8. încheierea lecției.

În învățământul simultan, ordinea desfășurării acestor etape este cea specificată mai sus, dar aceasta poate fi modificată dacă învățătorul consideră că este nevoie. Datorită inovațiilor apărute în predare-învățare-evaluare, comunicarea noilor cunoștințe poate să aibă la bază *învățarea prin descoperire, învățarea ludică, experiențială*, rolul didactic nemaifiind de transmițător ci de facilitator al acestora. În acest mod poate fi asigurat transferul între cunoștințe care au fost asimilate pe parcursul lecției.

În clasele cu regim simultan, de regulă, sunt posibile trei tipuri de lecții combinate astfel:

- lecții de formare priceperi și deprinderi la fiecare clasă;
- lecții de consolidare sau verificare/evaluare;
- lecții în care într o clasă se transmit și se dobândesc cunoștințe noi, iar în cealaltă se consolidează sau se verifică/evaluează conținutul lecției anterioare.

Învățământul simultan are o serie de particularități care creează provocări specifice de management, proiectare și organizare a procesului educațional. Aceste principii generale ale educației contemporane îi cer învățătorului să-și flexibilizeze comportamentul de predare și să abordeze învățarea într o manieră diferențiată și chiar individualizată [3]. Toate aceste elemente de flexibilitate creează un context favorabil pentru utilizarea învățării prin proiecte, drept cadru de desfășurare a activităților de predare-învățare-evaluare la clasele simultane. Câteva posibile scenarii de proiecte:

- *tema proiectului este aceeași pentru toate clasele*. Proiectele se realizează în paralel pe clase, învățătorul va încuraja colaborarea elevilor din aceeași clasă și se va asigura de participarea directă a tuturor elevilor în rezolvarea sarcinilor de lucru. Selectate cu atenție, aceste perspective îi pot permite învățătorului să diferențieze

sarcina de lucru în funcție de potențialul diferit al claselor implicate.

- *concurs de proiecte*. Proiectele sunt lansate la nivel individual sau de grupe mici, necesare să respecte unele exigențe (același tip de produse, o anumită formă de prezentare etc.).
- abordarea proiectului din perspectiva cerințelor curriculare și *planificarea unităților tematice ca proiecte.*
- *proiecte la nivel de clasă cu produse destinate celorlalte clase simultane.* Proiectele sunt gândite astfel încât elevii să creeze produse de învățare relevante și atractive pentru colegii din clasele mai mari sau mai mici.
- *proiecte cu teme unice pentru toți elevii participanți.* Sarcina complexă de învățare va fi segmentată în subsarcini de dificultate diferită. O modalitate aparte de distribuire a sarcinilor de lucru pe clase poate fi atribuirea de roluri specifice asociate unor discipline școlare sau transversal [3].

Învățătorul va conduce o activitate de proiectare în sensul organizării timpului, sălii de clasă, materialelor, precum și a gândirii unei varietăți de activități la tema proiectului.

Proiectul devine astfel o modalitate de organizare integrată a curriculumului.

În contextul învățământului simultan, învățarea pe bază de proiecte, valorifică într-o manieră fericită însuși specificul activității cu clasele simultane.

Din „Repere metodologice privind organizarea procesului educațional în învățământul primar în anul de studii 2023-2024": mediul clasei trebuie să fie bine structurat, iar în caz de necesitate să poată fi restructurat și adaptat în funcție de interesele copiilor, de proiectul tematic, fără însă a fi supraaglomerat. Centrele de activitate trebuie să fie delimitate și etichetate. Activitățile didactice trebuie organizate astfel, încât elevii să aibă voie să discute, să exploreze și să se miște, nu e obligatoriu să stea nemișcați și să asculte. Activitățile mai liniștite și de audiere să fie urmate de activități interactive, de mișcare și de discuții.

Dacă în ceea ce-l priveşte pe învăţător predarea simultană îi impune un alt ritm de lucru, dar şi o minuţioasă pregătire a activităţilor, selectarea riguroasă a strategiilor și formelor de lucru ținând cont de particularitățile de vârstă ale elevilor, atunci părinții, confruntați cu un asemenea model, ar putea manifesta o anumită îngrijorare. O eventuală simulare a lucrului în grup în cadrul unei ședințe cu părinții le va spulbera însă neliniștea.

Însuși faptul că ei sunt de diferite vârste și li se propune să îndeplinească aceeași sarcină poate fi destul de ilustrativă.

La clasele cu predare- învăţare-evaluare simultană, orarele trebuie să respecte aceleaşi condiţii pedagogice şi psihologice, referitoare la adaptarea elevilor cu activitatea şcolară, momente de efort maxim, de relaxare etc. De asemenea, disciplinele de învăţământ se grupează în orar în aşa fel încât să se poată desfăşura cu succes atât activitatea frontală, directă cu elevii, cât şi munca independentă a acestora.

2.2. Planificarea și proiectarea procesului de învățare simultană

Clasele cu predare în regim simultan îşi desfăşoară activitatea conform Planului cadru de învățământ și Curriculumului național pentru învățământul primar. [18]

Proiectarea de lungă durată se realizează conform Curriculumului național pentru învățământul primar, ținând cont de repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare.

Disciplinele *Limba română* și *Matematica* se vor preda separat la fiecare clasă.

Învățătorul selectează și prelucrează conținuturile curriculare, apreciind cu exactitate gradul de efort solicitat în realizarea acestora, astfel încât activitatea independentă să

constituie una dintre strategiile predării – învățării și să conducă la atingerea finalităților educaționale propuse.

Planificarea pe unități de învățare poate fi realizată în formă tabelară:

Unități de competențe	Detalieri de conținut	Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații

Pentru a realiza proiectarea la nivelul unității de învățare (modulului) în perspectiva evaluării criteriale prin descriptori, se selectează produsele potrivite, prin corelare cu unitățile de competențe prevăzute la modulul respectiv și se eșalonează pe cursul temporal al modulului, anticipând contextul activităților evaluative care urmează a fi desfășurate [18].

Organizarea, amenajarea sălii de clasă. În condiţiile predării simultane, învăţătorul lucrează cu două clase într-o singură sală. Sala de clasă trebuie amenajată în aşa fel, încât activitatea unei clase să nu fie perturbată de activitatea celeilalte clase, ținând cont de:

- *amplasarea mobilierului în sala de clasă;*
- *amplasarea materialelor didactice;*
- *dotarea sălii de clasă cu două table.*

Mesele vor fi aşezate astfel, încât să permită activitatea pe grupe de elevi. Mobilierul trebuie grupat pe anumite zone libere în sala de clasă, creând un mediu stimulativ. Lăsând spaţiu de mişcare pentru copii, aceste zone pot fi organizate ca locuri de lucru, astfel încât să faciliteze predarea simultană.

În amenajarea și organizarea spațiului clasei se va ține cont de anumite criterii: *spațiul trebuie să fie functional, confortabil, mobilierul adaptat particularităților de vârstă ale elevilor, materialele eficient organizate, depozitate și accesibile. Băncile și scaunele trebuie să fie potrivite nivelului de dezvoltare a fiecărui copil. Un mobilier modular ar fi ideal. Moduloritatea permite realizarea interacțiunii între elevi prin dispunerea mobilierului în semicerc, cerc, în centru de activitate.*

În amenajarea spațiului se va avea în vedere clasele care vor învăța împreună și ce trebuie să se regăsească în sala de clasă respectivă. În funcție de acest lucru se pot amenaja zone de învățare diverse, bine definite cum ar fi [18]: *biblioteca clasei; arte; ştiinţe; colţul viu etc.*

În clasă se mai pot regăsi: *calendarul naturii, panoul zilelor de naştere, fotografii ale elevilor, regulile clasei, responsabilităţi ale elevilor, spaţiul special amenajat pentru expunerea lucrărilor copiilor etc.* Primordial este însă să se utilizeze numai materialele absolut necesare fiecărei clase.

Dacă spațiul nu este foarte ofertant, se recomandă pavazarea cu planșe ori alte materiale care pot fi comune, literele alfabetului ilustrate de tipar și de mână utile clasei întâia, planșe matematice etc.

Pentru două sau mai multe clase de asemenea se recomandă organizarea unui spațiu destinat planșelor care nu necesită o afișare permanentă – *flipchart, panou separat*. Se va evita supraîncărcarea pereților sălii și se va insista asupra creării unui spațiu educativ atractiv, ordonat, aerisit, amenajat cu simț/gust estetic. Se va evita utilizarea unor culori puternice contrastante și obositoare, excesul de informații și planșe mai puțin utile. Modul în care învățătorul organizează sala de clasă este un mesaj foarte important despre atitudinea pe care acesta o transmite, despre procesul instructiv - educativ (Figura 7).

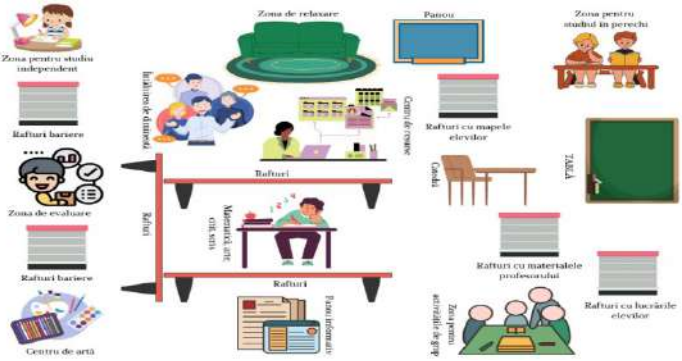

Figura 7. *Amenajarea clasei cu învățământ simultan (variantă)*

Imaginile din figura 7 conduc și la alte considerații, precum ar fi:

- *din cauza solicitărilor permanente, la care sunt supușii elevii din clasa simultană, în sala de clasă ar fi utilă existența unei zone de relaxare în care să existe plante de interior, un covoraș sau perne colorate;*
- *pe tablă sau în fața clasei ar fi utilă prezența agendei zilei sau a orarului zilnic, acestea fiind utile elevilor.*

Elevii de vârstă şcolară mică pot fi motivaţi pentru a învăţa în condiţiile activităţii simultane, dacă:

- lecţiile vor fi interesante;
- va fi utilizat jocul la unele din etapele lecţiei;
- sarcinile puse în faţa lor vor fi clare şi stricte;
- învăţătorul va promova un stil democratic în activitatea cu copiii;
- copiii vor fi apreciaţi adecvat după realizarea sarcinii;
- învățătorul va comunica constructiv cu ei;
- între elevi vor exista relaţii de prietenie şi ajutor reciproc.

Clasa cu regim simultan este organizată respectându-se anumite aspecte precum luminozitatea, liniștea, ventilația, amplasarea pupitrilor etc..., care contribuie semnificativ la asigurarea stării de bine a elevilor.

Predarea și învățarea în contextul instruirii în regim simultan. În învățământul simultan predarea reprezintă cu atât mai mult o activitate deosebit de complexă cu cât cadrele didactice au sarcina de a declanșa stimularea și orientarea ansamblului activității de învățare a elevilor atât în manieră colectivă, cât și individuală în timp, asigurând fixarea și consolidarea noilor informații, controlul și evaluarea conținutului asimilat de aceștia. Dată fiind complexitatea procesului de predare în realizarea ei, învățătorul trebuie să se raporteze la pregătirea detaliată și etapizată. Se are în vedere asigurarea unui ritm alert în desfășurarea lecțiilor pentru a se evita plictiseala, dar și flexibil (alternarea judicioasă a activităților frontale cu cele individuale).

2.3. Lecția în cadrul învățării simultane

Programul activității elevilor este organizat pe an școlar, cu durată determinată, împărțită în semestre în conformitate cu Planul-cadru de învățământ aprobat, și se desfășoară după un orar specific învățământului simultan, în așa mod încât Curriculumul național să fie realizat, potrivit Planului-cadru pentru fiecare clasă [18].

Orarul lecțiilor se discută și se aprobă la Consiliul de administrație al instituției de învățământ.

Clasele I-a și a II-a vor începe lecțiile de dimineață, clasele a III-a și a IV-a vor începe lecțiile mai târziu. Programul de lucru orientativ este reprezentat în tabelul 3 [9]:

Tabelul 3. *Orarul lecțiilor în clasele cu învățământ simpultan*

Clasa cu care se lucrează	**Ora la care începe lecția**	**Ora la care finalizează lecția**
I-a sau a II-a	8^{00}	**10^{00}**
I-a și a II-a	10^{00}	**12^{00}**
a III-a sau a IV-a	12^{00}	**15^{00}**

Astfel timpul de venire/plecare a unei clase va fi mai devreme/mai târziu cu 1-2 ore, ceea ce permite predarea separată pe clase a disciplinelor *Limba română* și *Matematica.*

La elaborarea orarului, cadrul didactic va respecta următoarele cerințe pedagogice:

- cuplarea unor discipline care asigură posibilităţi optime de alternare a muncii directe a învăţătorului cu munca independentă a elevilor;
- programarea disciplinelor *Matematică* și *Limbă română* în perioada în care randamentul elevului este maxim;
- respectarea curbei de efort al elevului în cadrul unei zile și pe durata săptămânii;
- includerea în orar, la început și la sfârșit de săptămână, a unor discipline de studiu care generează un efort mai mic din partea elevului;
- programarea orelor, care aparțin aceleiași discipline, la intervale aproximativ egale de timp în cadrul săptămânii;
- preocuparea deosebită pentru reușita activităților didactice cu clasa I-a și a IV-a, vizându-se formarea deprinderilor de muncă independentă în primul caz, iar pentru a doua situație, pregătirea temeinică pentru promovarea cu succes în ciclul gimnazial [18]

La alcătuirea orarului se va lua în considerare specificul conținuturilor, care vor oferi oportunității de a concepe teme variate pentru munca independentă a elevilor.

Privind cuplarea disciplinelor putem realiza următoarele variante:

- *Educația plastică* la una dintre clase poate fi cuplată cu aceeași disciplină la altă clasă, cu *Cunoașterea mediului*, abilități practice sau cu opționalul ales.
- Disciplinele din ariile curriculare *Tehnologii* cu opționalul *Matematica distractivă* [17].
- *Educația fizică* se cuplează cu aceeași disciplină la cele două sau patru clase; realizându-se o proiectare unitară, elevii au posibilitatea să lucreze pe grupe, cu sarcini diferențiate, sau să se grupeze la organizarea unui joc.

În cazul studiului *Limbii moderne*, prevăzut în Planul-cadru doar pentru clasele a III-a și a IV-a, cuplarea se realizează cu o disciplină din ariile *Limbă și comunicare*, *Om și societate sau Arte.* [14]

La clasele primare se poate alege un opțional afferent, dacă acesta corespunde solicitărilor elevilor și părinților. Opționalul poate fi la nivelul ariei curriculare sau transcurriculare.

Figura 8: *Exemple de opţionale desfăşurate la clasele cu învățare simultană*

Proiectarea lecţiilor. Fiecare lecţie se proiectează ca şi în situaţia activităţii cu o singură clasă. Proiectele didactice se pot elabora pentru fiecare din disciplinele grupate în orar sau se întocmeşte un singur proiect pentru grupul de discipline predate simultan.

În învățarea simultană, indiferent de tipul lecției, structura proiectului didactic nu este necesar a fi unică, în cadrul căreia să se respecte aceeași pași.

Cea mai simplă organizare a clasei în vederea modalităţii de lucru în perechi este păstrarea perechilor existente (colegi de bancă) [Figura 9]

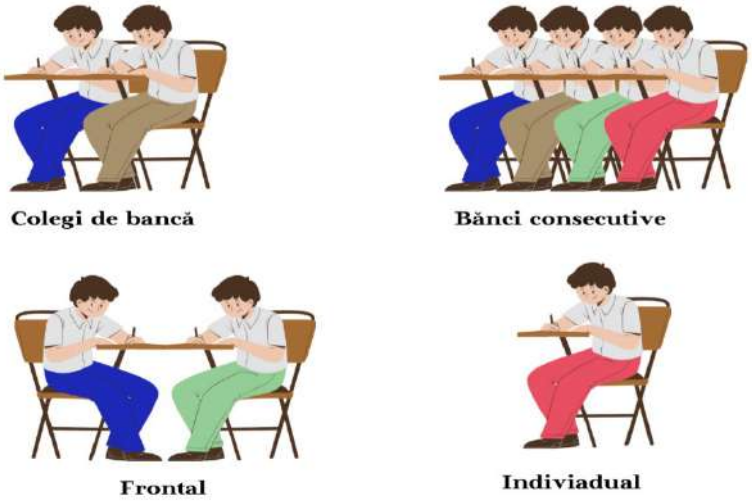

Figura 9. *Organizarea clasei în învăţământul simultan*

Există numeroase sarcini didactice care se pot rezolva astfel, fără a cere elevilor claselor simultane să-şi schimbe poziţia în bănci sau în clasă [18]:

- *răspunsuri la întrebările din manual;*
- *exerciţii (matematică, limbi străine etc.);*
- *executarea de desene, colaje etc.;*
- *dialoguri (conversaţie);*
- *verificarea sau corectarea unor cunoştinţe ale elevilor;*
- *studiu individual etc.*

Unele activităţi au mai mult succes dacă partenerii sunt aşezaţi în bănci consecutive.

Acest aranjament permite:

- *ţinută mai comodă a celor doi elevi (nu trebuie să se întoarcă parţial ca în cazul băncilor fixe);*
- *este mai uşor, să se „ascundă" informaţia de partener;*
- *partenerii pot lucra şi pe diagonală;*
- *învăţătorul nu trebuie să confecţioneze seturi de materiale pentru fiecare pereche, ci doar două planşe mai mari, plasate pe pereţi opuşi.*

Pentru a obţine acest aranjament, cadrul didactic va numerota rândurile de elevi cu 1 şi 2, sau „A" şi „B", şi va cere elevilor de pe un rând (A sau 1) să-şi întoarcă scaunul în direcţie opusă.

Astfel elevii „A" vor colabora cu elevii „B" pentru rezolvarea sarcinii didactice. Fiind cu spatele la planşa pe care trebuie s-o descrie, să o coloreze, sau s-o reproducă, ei se bazează doar pe indicaţiile partenerului [25].

Acest tip de aranjament se poate folosi pentru activităţi de dezvoltare a vorbirii, îmbogăţire a vocabularului sau verificare a unor cunoştinţe. Activitatea poate fi desfăşurată cu toţi elevii, sau pe grupuri de instruire.

Unul din dezavantajele modalităţii frontale de lucru este faptul că ea facilitează mai multă predare şi mai puţină învăţare.

Modalitatea individuală de activitate este folosită mai ales în acest scop - a oferi elevilor ocazia să înveţe, realizând diferite sarcini didactice etc. În cazul învăţării simultane, activitatea individuală a elevilor este nu doar importantă ci şi foarte necesară, deoarece oferă cadrului didactic ocazia de a preda noi cunoştinţe celeilalte grupe de elevi.

Astfel, spre deosebire de predarea la clasele omogene, unde activitatea individuală nu trebuie să dureze prea mult, deoarece se poate face şi acasă (excepţie făcând testele), la clasele simultane activitatea individuală a elevilor este de lungă durată şi necesită formarea unor deprinderi temeinice de studiu.

De preferinţă, cadrul didactic va organiza astfel de activităţi pentru a verifica înţelegerea de către elevi a unui fragment de lectură, demonstraţii, explicaţii, dezvoltarea unor deprinderi etc. Sarcina didactică va varia în durată şi complexitate în funcţie de vârsta elevilor [21]. Astfel învățătorul le va acorda aceleași șanse de a avea acces la educație chiar în mediul favorabil evoluției lor.

În învăţarea simultană, în special, esenţa este utilizarea a ceea ce ştiu şi aceea ce pot deja face elevii, sprijinindu-se unul

pe altul, împărtăşindu-şi unul altuia experienţe, cunoştinţe, mod de lucru pentru a învăţa ceva nou. Copiii învaţă cu uşurinţă unul de la altul tot felul de lucruri; aşa cum învaţă trăsnăi, pot învăţa şi lucruri utile, cum învaţă să tragă cu praştia, să facă vaporaşe de hârtie, pot învăţa şi deprinderi de activitate intelectuală.

Ea trebuie să fie atractivă, să le stimuleze interesul elevilor, reuşind astfel să-i determine să rezolve sarcinile primare fără să li se sustragă atenția la celelalte activități din clasă.

Pe lângă faptul că au o capacitate de concentrare a atenţiei mai redusă, elevii claselor mai mici nici nu stăpânesc suficient tehnicile de învățare și de raționalizare a timpului. De aceea, de obicei, lecţia începe prin activitatea directă cu clasa mai mică.

În timpul activităţii independente, elevii trebuie să rămână concentrați cât mai mult asupra a ceea ce au de lucrat. În acest scop, dacă ne permite sala de clasă și mobilierul, putem să încercăm diferite scheme de aranjare a băncilor, astfel încât desfășurarea activității directe să deranjeze cât mai puțin pe elevii care lucrează independent.

2.4. Strategii și tehnologii de predare – învățare – evaluare în condițiile învățării simultane în clasele primare

Evaluarea elevilor în instituțiile de învățământ în condițiile activității simultane

În clasele cu predare în regim simultan se aplică *Metodologia privind evaluarea criterială prin descriptori, clasele I-IV, 2019,* care reprezintă un sistem de eficientizare permanentă şi diferenţiată a predării, învăţării şi evaluării prin introducerea criteriilor şi descriptorilor, fără acordarea notelor [9].

Obiectivul evaluării în şcoala primară constă în îmbunătățirea rezultatelor obținute de fiecare elev, individual sau în grup, și contribuie la o evoluție a dezvoltării personalității școlarului mic.

Cadrele didactice vor apela la instrumente de evaluare formativă care permit elevilor, din clasele simultane, să se manifeste, să se afirme și să-și valorifice experiența proprie [18].

Produsele școlare nu se vor verifica la toate lecțiile, ci doar în cazul evaluării instrumentale și în contextul tipului de evaluare vizat.

Tabelul de performanță școlară este un document obligatoriu pentru toți elevii claselor primare din Republica Moldova. Acest document se completează de către învățătorul diriginte, cadrele didactice, specialiști la disciplinele școlare [36].

Unele studii pedagogice prezintă ca avantaj al organizării simultane *Modelul pozitiv de învățare* prin care învățătorul încurajează interacțiunile între elevii de vârste diferite, facilitând dezvoltarea abilităților academice și a competențelor sociale.

Recomandări destinate implementării strategiilor didactice în condițiile simultaneității și a instruirii elevilor în grupuri mici [35]

În Figura 10 vă propunem o serie de recomandări eficiente privind alegerea celor mai adecvate strategii didactice în perspectiva activității didactice în regim simultan:

Figura 10. *Recomandări privid strategiile adecvate activității didactice desfășurate în regim simultan*

Nu ezitați în a selecta strategii în care pot fi incluse diferite tipuri de jocuri și activități cu conținut ludic. Interveniți inovativ prin proiectarea unor demersuri didactice care să contribuie fie implicit, fie explicit la formarea competențelor noncognitive care vor contribui la dezvoltarea stimei de sine, la asigurarea stării de bine a sănătății și a fericirii elevilor.

Selectarea celor mai adecvate strategii didactice trebuie să se realizeze în spirit pragmatic pe baza unor diverse criterii de eficacitate și eficiență de optimizare și de ameliorare a diferitelor situații de instruire. [19]

Jocurile de cooperare pe lângă metodele didactice, pot fi parte din strategiile de învățare colaborativă. Categoria jocurilor se pot transforma din competitiv în cooperare. Astfel, cadrul didactic poate invita elevii să se gândească la varianta colaborativă a unor jocuri cunoscute ca fiind competitive. Este importantă identificarea nevoii de coeziune a grupului din clasă și trebuie urmărită predispoziția elevilor către anumite jocuri de orice fel ar fi acestea și transformarea lor în jocuri de cooperare.

Într-un joc de cooperare grupul de participanți are de rezolvat o problemă, o sarcină sau o temă. Aceasta se face prin implicarea activă a jucătorilor, prin comunicarea dintre aceștia și participarea tuturor.

Rezolvarea sarcinilor impune jucătorilor să colaboreze, astfel fiecare copil devenind la un moment dat un component important al echipei. Activitatea concretă de implicare în diverse jocuri - tip formează un timp spiritual de echipă [8].

Prezentăm câteva sugestii de astfel de jocuri care țin cont de dimensiunea colaborării și de implicare a tuturor copiilor în joc. Acestea încurajează activitatea în echipă, gândirea creativă, rezolvarea problemelor și îi ajută pe jucători să înțeleagă că toți pot câștiga. Alte exemple de jocuri ar fi: *Scaunele muzicale cooperate, Balonul zburător, Cercurile prietenoase* și altele.

Nr.	**Joc**	**Tehnica de grupare**
1.	***Grupare după anotimp***	Participanţii se grupează conform anotimpului în care s-au născut.
2.	***Haine colorate***	Elevii se grupează în dependență de culoarea hainei pe care o poartă. Tehnica este utilizată pentru a forma grupuri de 3 sau mai multe persoane.
3.	***Găsind „gemenii”***	Profesorul decide din timp categoria: animale, oameni celebri, ocupaţii, emoţii, genuri sportive, etc. și pregătește fișe cu exemple specifice din categoria aleasă - câte două fișe pentru fiecare exemplu (un set de trei pentru un număr impar de participanţi). După primirea fişeleor, fiecare persoană emite un sunet asociat cu exemplul şi / sau face o acţiune. Grupul se mişcă prin sală până când toţi partenerii s-au găsit.

4.	***Alinierile***	Grupul se aliniază conform oricărei variabile, de exemplu: de la cel mai mic la cel mai mare, de la cel mai înalt la cel mai scund, în ordine alfabetică conform numelui sau prenumelui, cronologic după luna şi data de naştere, după mărimea încălţămintei, după lungimea mâinilor întinse, după culoarea hainelor, ochilor sau părului (de la cea mai deschisă la cea mai închisă) etc. Pentru o notă de provocare, în acest proces participanţii nu vor avea voie să vorbească. Cele două persoane de la capete formează perechi, următorii doi devenind parteneri etc.
5.	***Cu cine ai lucrat mai puţin?***	Participanţii se grumează în perechi cu cei cu care au interacționat mai puţin în timpul sesiunii.
1.	***Numărul casei***	Participanţii adună numărul casei (sau apartamentului) lor astfel ca să obţină o cifră între 0 şi 9 şi să formeze grupuri cu cei care au cifre la fel sau apropiate. De exemplu, dacă numărul casei unui participant este 47, atunci el va aduna cifra 4 şi cifra 7, obţinand numărul 11, după care va mai aduna o dată cifra 1 şi cu cifra 1, obţinand în final numărul 2.
2.	***Câte degețete?***	La semnalul animatorului fiecare participant va ridica mâinile în sus arătând câte degete își dorește. Aceia care vor simula cifre pare, vor trece într-o parte a sălii şi aceia care vor arată cifre impare – în altă parte.
3.	***Gruparea după culori***	Participanţii se grupează după culoarea dominantă de pe aina pe care o poartă. Activitatea este destinată pentru formarea grupurilor de până la şapte persoane. Profesorul decide de câte grupuri are nevoie şi roagă participanţii să formeze grupurile. Le enumeră culorile curcubeului sau deleagă sarcina unuia dintre participanţi. Fiecare grup desemnează câte o persoană pentru fiecare culoare: roşu, oranj, galben, verde, albastru, indigo, violet. Când fiecare se aliniază unei

		culori, participanţii cu aceeaşi culoare formează grupuri. Aceeaşi tehnică poate fi folosită şi pentru zilele săptămanii, planetele sistemului solar (Mercur, Venus, Pământ, Marte, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun, Pluton), lunile anului, anotimpuri etc.
4.	***Membrii familiei***	Profesorul scrie pe fişe diferite tipuri de profesii, practicate de familii întregi, de exemplu: Mamă-fermier, Tată-fermier, Soră-fermier şi Frate-fermier. La fel, pot fi folosite denumiri de animale sau de fructe. Fiecare familie trebuie să fie formată din 4-5 membri. Fiecare participant primeşte o fişă cu care se deplasează prin sală. Când profesorul va rosti: „Reuniune de familie!", toţi, în regim rapid, vor forma „un grup de familie".
5.	***Meniul***	Profesorul scrie, pe fişe separate, diverse feluri de bucate şi le împarte participanţilor. La rândul lor, participanţii alcătuiesc un meniu, pentru micul dejun, prânz, chindii şi cină, din atâtea feluri de mâncare câţi participanţi doresc să se regăsească în grup.
6.	***Îngână melodia***	Profesorul alege atâtea piese musicale, bine cunoscute, câte grupuri doreşte să formezi. Cântecele pot fi din aceeaşi categorie sau pot fi diferite: pop, rock, de leagăn, populare, etno etc. Scrie denumirea cântecelor pe fişe, în funcţie de numărul de persoane care vor fi într-un grup. Distribuie fişele la întâmplare şi roagă participanţii să înceapă a cânta pentru a-şi găsi colegii de grup.

Figura 11: *Tehnici de grupare în cadrul jocurilor desfăşurate în grup*

Recomandări pentru eficientizarea învățării prin cooperare în clasele simultane

Avantajele pe care această abordare strategică le are pentru comunitatea de elevi sunt:

- *dezvoltarea metagogniției elevilor și a gândirii critice;*
- *formarea unor atitudini pozitive față de temele studiate, cu implicații directe asupra creșterii motivației pentru învățare;*
- *superioritatea ideilor generate respectiv a performanțelor cumulate în grup, dar care dau și satisfacție individual;*
- *consolidarea trăsăturilor de caracter și a atitudinilor pozitive asociate fundamentării valorilor.*

Referitor la proiectarea și desfășurarea activităților de învățare cooperantă în sistemul de învățământ primar simultan, există o serie de recomandări care pot ajuta la eficientizarea învățării [8].

Evidențiem aici percepția elevilor după abilități și nu după vârsta școlară. În funcție de finalitățile urmărite, de strategia de lucru abordată și de resursele pe care le dețin, trebuie să se evidențieze punctele forte ale elevilor pentru a le îmbunătăți pe cele mai puțin puternice.

Orice elev trebuie să fie perceput de către colegi ca excelent la ceva:

a - este bun la Științe,

b - este bun la Arte,

c - este bun povestitor,

d - este bun la sport etc…

Aceste etichete îi vor ajuta pe elevi să-și cunoască mai bine colegii și să-i aprecieze după calitățile respective. Atare mărci se pot schimba în timp și se pot exersa unele noi odată ce un elev sau altul a ajuns la atingerea unor abilități dintr-o arie diferită. De asemenea, se pot lansa provocări în forma sau în a îmbunătăți o altă abilitate cu sprijinul unui coleg expert.

Concluzionând, abilitățile de implicare într-o activitate de colaborare atât a cadrelor didactice, cât și a elevilor înseamnă mai mult decât orientarea formală de a găsi cea mai bună strategie de lucru sau cea mai bună formulă de grup, aceste reprezintă conștientizarea existenței celuilalt, ascultarea lui, respectul, empatia etc., calitățile ce validează profunzimea și valoarea formării elevilor implicați.

Din toată gamă de activități organizate în condițiile învățării simultane se poate observa că desfășurarea propriu-zisă a lecțiilor reprezintă cele mai multe elemente specifice față de lecțiile obișnuite, dintre care enumeram [10]:

1. Creșterea ponderii activității de învățare sau de muncă independentă a elevilor până la 50% din timpul unei lecții; pentru elevii cu aptitudini sau cu un ritm mai rapid de activitate se pregătesc teme suplimentare, facultative;
2. Restrângerea timpului afectat transmiterii de noi cunoștințe la 10, 15 minute și alternarea optimă pe baza stabilirii unor etape sau faze, a activității directe a învățătorului cu activitatea independentă a elevilor;
3. Înlocuirea treptată a verificării orale a 3 sau a 5 elevi în fiecare lecție cu o sarcină de lucru în scris pentru întreaga clasă;
4. Educarea atenției voluntare a elevilor și a capacităților de a se concentra prin crearea condițiilor pentru activitatea concentrată, rapidă, intensivă și adaptare către învățător, în activitatea directă cu elevii celeilalte clase a unui ton ponderat care să nu le distragă atenția (Figura 12).

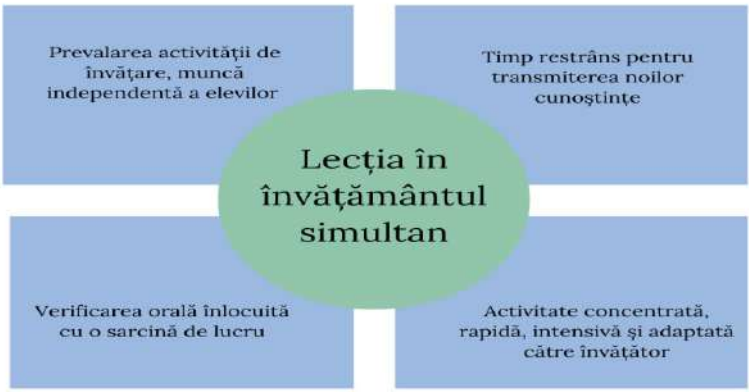

Figura 12. *Elemente specifice ale lecției în învățarea simultană*

Învățământul primar prin proiecte ilustrează de cele mai multe ori modelul abordării multidisciplinare tematice sau a învățării centrifuge [10]. în care tema centrală este segmentată în subteme specifice relevante pentru elevii de diferite vârste. Astfel, de exemplu, un proiect cu titlul *O grădină de legume în curtea școlii* va presupune mutarea accentului de pe disciplinele școlare care ar putea fi asociate proiectului spre tipurile de achiziții integrate pe care elevii le vor dobândi în legătură cu posibilele subteme ale proiectului: *categorii de legume și zarzavaturi, activități și unelte de grădinărit, semințe și cum cresc plantele, soluri și tipuri de soluri*.

Sarcini de studiu care presupun gestionarea și reorganizarea unor seturi de informații, ca fiind sarcini de

învățare, presupun selectarea unor informații din mai multe surse, reformularea și articularea lor într-un format unitar, de exemplu: *alcătuirea unui portofoliu, ghid, broșură, album, dicționar, proiectarea unei expoziții etc.* Rezolvarea unor astfel de sarcini asigură parcurgerea unui set de informații și integrarea mai multor surse de cunoaștere și în plus, exersarea abilităților de identificare a informației relevante în funcție de un criteriu ales de cei implicați. Redăm câteva exemple de teme care se încadrează în această categorie:

a) *caietul de expresii frumoase al clasei noastre elaborat la nivelul clasei,* cu contribuția tuturor elevilor;
b) meserii neobișnuite - avem nevoie de ele?;
c) *elaborarea unui portofoliu informativ pe tema meseriilor bizare, foarte rare, murdare sau uitate, dar care încă sunt necesare*. [27]

Sarcini de studiu care presupun exerciții și produse de argumentație. Propunem două exemple de teme ilustrative pentru această categorie:

1. *Patru autori (patru personaje de desene animate) pe care ai vrea să îi nominalizezi pentru un premiu*. Elevii vor decide care este numele premiului și aspectul premiat și care sunt aceia care merită acel premiu. Își vor prezenta și argumentele opțiunilor.

2. *„I-ar fi plăcut lui Ion Creangă copiii de astăzi?*”. Elevii vor argumenta *pro* și *contra* în raport cu această întrebare, realizând o analiză comparativă a profilului copilului contemporan în raport cu acel ilustrat de I. Creangă.

Sarcini de studiu de natură analitică descriptivă. Aceste tipuri de sarcini de învățare îi așează pe aceia care se învață în fața unor subiecte complexe care permit analize de profunzime, identificarea variabilelor situației, a felului în care acestea se corelează și se determină reciproc. Următorul exemplu se poate încadra în această categorie: ***Arborele genealogic al familiei mele.*** Elevii se vor angaja într-un proces de investigație în care, cu sprijinul părinților, vor identifica informații, mărturii și artefacte pe baza căror vor alcătui și vor prezenta un arbore genealogic al propriei familii.

Proiectul se poate realiza pornind de la cerințele curriculare ale disciplinei **Științe**, clasa a IV-a și presupune analiza de către elevii din diverse clase simultane a diverselor tipuri de locuințe existente în contexte socioculturale și geografice diverse, ilustrarea și discutarea opțiunii pentru aceasta în funcție de criterii geografice, culturale, sociale etc.

Sarcini de tip constructiv, soldate cu produse de natură creativă

Sarcinele pentru acest tip de proiect solicită elevilor proiectarea unui produs sau plan de acțiune în vederea atingerii unei finalități predeterminate în condiții specifice. Proiectarea unei excursii dintr-un loc anume, crearea unui plan de carieră, proiectarea unei case sau articularea unui plan de afaceri sunt posibile subiecte care se pretează la acest tip de proiect [3].

Exemple de mai jos se pot încadra în această categorie de sarcini:

a*) rescrierea în stilul contemporan a unui text literar clasic din literatura pentru copii;*

b) proiectarea sărbătoririi aniversare pentru colegii, a căror zi de naștere este în vacanța de vară.

Tema proiectului este aceeași pentru toate clasele. Proiectele se realizează în paralel pe clase. Elevii formează un grup de lucru de același nivel. Deși acest scenariu poate încuraja într-o oarecare măsură competiția interclase, în acest caz atmosfera competițională poate avea un caracter motivant. Învățătorul va încuraja colaborarea elevilor din aceeași clasă și se va asigura participarea directă a tuturor elevilor în rezolvarea sarcinilor de lucru [3].

Pentru asigurarea unor șanse egale de reușită, li se vor pune la dispoziție tuturor elevilor resurse informaționale și materiale similare, iar învățătorul va acorda o atenție corect distribuită interclase. La nivelul claselor diferite sarcina de lucru principală a proiectului poate fi nuanțată prin indicarea unor perspective diferite, din care proiectul poate fi abordat și realizat. În cadrul proiectului cu genericul *Insula magică*, un proiect al cărui finalitate este imaginarea unei insule care nu există în realitate, respectiv a unei comunități construite cu toate detaliile specifice acestei forme de organizare, perspectivele pe care elevii le pot asuma în funcție de vârstă și clasă ar putea fi asociate cu unele roluri profesionale specifice: *naturaliștii* imaginează specificul mediului fizic al florii și al faunei; *antropologii* imaginează caracteristici ale locuitorilor insulei; *liderii* imaginează semnele definitorii ale comunității: tipul de relații, simboluri naționale, sărbători naționale etc.

TEHNICA	Descrierea tehnicii	Rezultatul aplicării
TESTUL MEU	Elevii își scriu singuri o întrebare de testare la sfârșitul fiecărei lecții, pe baza a ceea ce au studiat, urmând exemplul învățătorului. La sfârșitul semestrului elevii sunt invitați să reflecteze la toate aceste întrebări și să le folosească ca bază pentru verificarea și discutarea progresului lor. În mod alternativ, în funcție de vârstă și contingentul de elevi, aceștia pot fi asociați pentru a face același lucru	Această tehnică de autoevaluare se aplică atunci când este scrisă întrebarea, nu când se răspunde la întrebare.
CUTIA CU ÎNTREBĂRI	Se creează o listă cu întrebări la diferitele unități studiate și se taie fâșii de hârtie astfel încât pe fiecare să fie o singură întrebare. Acestea se plasează într-o cutie și se păstrează în clasă. O dată pe săptămână elevii aleg câte un bilețel a cărui sarcină o pot rezolva în caiete. Învățătorul verifică răspunsurile de ficare dată și dacă toate ele sunt corecte notează elevul și îi permite să mai aleagă exerciții din cutie. În cazul în care răspunsul este greșit, elevul are șansa să se autocorecteze, extrăgând alt exercițiu din cutia cu întrebări.	**Această tehnică încurajează** competiția pentru învățare și nu pentru notare.

Figura 13: *Tehnici de autoevaluare a elevilor*

Educația online în învățarea simultană. O provocare cu totul inedită pentru învățarea simultană a apărut în contextul renunțării la activitățile față în față și transpunerii lor în spațiul virtual. Paradigma învățării online pornește de la ideea că elevul nu trebuie să vină constant la școală pentru a participa la activitățile didactice, ci școala vine la elev, cu oferta sa de conținuturi și activități prin intermediul resurselor Internetului. Platformele digitale online redefinesc rolurile profesorului și elevului, plasându-i într o clasă virtuală, iar pentru învățarea simultană poate reprezenta o soluție de eficientizare a activității, eliminând momentele de inactivitate, de lipsă de atenție și de vocalizare. Activitatea elevului se modifică mai cu seamă în perspectiva implicării în activitate și a *self-managementului*, profesorul aflându-se la distanță, implicit monitorizarea efortului și a motivației intră în sarcina lui. Elevii din simultan sunt însă deja orientați către self-management în mai mare măsură decât colegii lor din învățarea tradițională, astfel că derularea în mediul online a activităților ar trebui să le valorifice aceste deprinderi deja formate.

Caracteristicile platformei de învățare online în învățarea simultan. *Accesibilitatea platformei online* [36].

Platforma online ideală pentru mediul simultan este o platformă disponibilă gratuit atât pentru utilizarea ei direct de pe serverele companiei producătoare, cât și pentru descărcare și instalarea pe un server propriu al școlii. Majoritatea claselor simultane se află în mediul rural, în zone defavorizate, unde posibilitatea achiziționării unui calculator personal este redusă, drept pentru care opțiunea utilizării termenilor mobile este una mai mult decât salutară.

Interfață prietenoasă. Un alt element esențial pentru o platformă online de învățare îl semnifică zonele destinate pentru interfața cu utilizatorul. Utilizatorii, mai cu seamă aceia mai puțin experimentați sau inversați în tehnologia digitală, simt necesitatea unei interfețe intuitive care să fie ușor de utilizat și care să ofere posibilități multiple de administrare a conținuturilor de învățare, plasate de cadru didactic pe platformă. În ultimul timp platformele online au dezvoltat o structură a comenzilor intuitivă cu multiple posibilități de modificare a interfeței în funcție de preferințele și necesitățile utilizatorului [3].

Administrabilitatea vizează posibilitățile și limitele de management al platformei de către cadrul didactic, în calitatea sa de tutorial al clasei virtuale și ea presupune în esență stabilirea nivelului de acces al utilizatorului, mai exact, acordarea

la nivelul unui utilizator a dreptului de creare sau de modificare de documente. Această facilitate este esențială în cazul în care platforma gestionează diferite tipuri de utilizatori-elevi profesori-administratori de rețea, utilizatorii externi care nu au posibilitatea să se înregistreze pe platforma.

Autentificarea la logare. Poate cea mai mare provocare pentru furnizorii de spațiu virtual dedicată învățării, este accesul securizat pe platformele online și desfășurarea activităților într-un spațiu securizat, clasarea pe platformă a documentelor, informațiilor, conținuturilor de învățare și versiunea lor. Cadrul didactic în noua sa calitate de administrator al clasei virtuale realizate de platforma online poate plasa pe platformă conținuturi de învățare, suporturi pentru activitățile didactice, manuale școlare în format electronic, diverse conținuturi multimedia.

Crearea de documente de lucru produse ale învățării comune [7]. Cadrul didactic poate propune activități de grup în care fiecare elev va avea de îndeplinit sarcini. Rezultatul învățării în acest caz este unul comun - un document în format digital care va conține efortul tuturor, concretizat într o lucrare a întregului grup. Faptul că elevii pot să contribuie la proiectul comun, indiferent de clasă, de momentul din zi, de competențele, abilitățile, avantajele lor, transformă platforma de lucru online

într-un instrument, dacă nu indispensabil, cel puțin extrem de util și de eficient cadrelor didactice din simultan.

Glosare de termeni. În ultimul timp din ce în ce mai multe platforme online oferă posibilitatea postării unor glosare de termeni de specialitate sau inserarea unor link-uri de tip *wiki.* Pentru elevii din mediul rural, mai cu seamă, astfel de resurse oferite de o platformă pot fi salvate, dat fiind accesul redus la biblioteci specializate, la dicționare sau dosare de termini, iar competențele digitale ale lor de căutare pe Internet nu sunt întotdeauna formate.

Posibilitatea postării unor teme de discuție sau dezbatere a unor formule. Având în vedere că una dintre facilitățile esențiale ce asigură caracterul platformei colaborative online, comunicarea, deschiderea sau inițierea unor spații de discuții sau dezbateri și este de la sine înțeleasă. Platforma trebuie să devină, în cazul învățării online, principala scenă a discuțiilor, conversațiilor, dezbaterilor, manifestărilor de orice fel [36].

Luarea de notițe în timp real în timpul lecțiilor online. Formele moderne oferă utilizatorului un instrument virtual care îi permite să poată lua notițe în timpul lecțiilor fără să fie necesară utilizarea în același timp a altui *software* sau a creionului și a hârtiei.

Evaluarea activității didactice. Platformele de învățare online profesionale oferă facilități de a construi probe de evaluare a cadrelor didactice. Această facilitate conturează una dintre diferențierile majore ale platformelor dedicate de *e-learning* și platformele de interacțiune online de tip videoconferință, postării de documente și suporturi pentru lecții în spațiu virtual.

Modalități de obținere a conexiunii inverse. Principala problemă identificată de utilizatorii platformelor digitale se referă tocmai la imposibilitatea de a construi o relație afectivă emoțională cu grupul clasei virtuale și dificultatea realizării *feedback-ului* către cadrul didactic.

Calendarul /orarul. Calendarul sau orarul reprezintă o facilitate extrem de utilă pentru organizarea activității clasei atât atunci când vizează activitatea de grup, cât și atunci când ne referim la activitatea individuală a elevilor. În cazul particular al învățării simultane, cadrul didactic realizează o planificare calendaristică precisă a activităților didactice de-a lungul întregului semestru, datele fiecărei activități pentru sarcinile transmise elevilor, fiind accesibile tuturor utilizatorilor înregistrați pe platforma. Cu bună gestionare a timpilor destinați activității didactice, alternarea lor cu tip destinați studiului individual sau realizării sarcinilor postate pe platformă îi va

permite cadrului didactic să dedice timp suficient fiecărei clase fără momente de inactivitate sau de așteptare. Pe de altă parte, elevii au și ei posibilitatea să își construiască un orar personal incluzând în acesta datele și termenele limită personale.

Istoricul conținuturilor încărcate pe platformă. Unele platforme online oferă posibilitatea utilizărilor de a vizualiza acțiunile întreprinse asupra unui document postat sub forma unui istoric al acțiunilor cu autorii acestora. Astfel, tutorele are posibilitatea analizării nivelului de interes suscitat de obiectivul respectiv. Platformele online sunt mai degrabă colaborative decât educaționale, având în vedere faptul că sunt derivate din platforme de *training online* destinate mediului economic. Instituțiile educaționale au descoperit utilitatea acestora, iar companiile producătoare s-au orientat către mediul educational, mediul care a devenit între timp o piață alternativă, dacă nu la fel de emergent ca cel economic, cel puțin mai extins și mai provocator.

Astfel, pentru utilizare în învățământul simultan în clasele primare se recomandă utilizarea următoarelor platforme online:

1. *Moodle*, sistem de management al învățării de tipul ”Open Source”, care permite proiectarea și găzduirea unui curs online cu toate elementele necesare, de la stocare de informație la partajare, la realizare de teste

sau chestionare, într-un cadru securizat. Apelarea la acest tip de platforme poate reprezenta o soluție foarte bună, dar și o provocare tehnică pentru professor, necesitând abilități informatice de un nivel tehnic destul de ridicat.

2. *Zoom,* sistem de videoconferință și de teleconferință. Aceste resurse nu sunt platforme online în sine, sunt însă utilizate ca resursă - suport, datorită funcției lor de a realiza întâlniri virtuale audiovizuale sincrone. Datorită accesibilității, gratuității și simplității în utilizare, sunt cele mai utilizate sisteme de interacțiune online profesor - elev, reprezentând soluții pentru desfășurarea activităților simultane în spațiul online.
3. *Microsoft Teams*, sistem de comunicare și colaborare. Aceste sisteme combină în mod reușit comunicarea virtuală asincronă cu întâlnirile video în timp real, cu stocarea informațiilor, inclusiv a înregistrărilor întâlnirilor virtuale. Acest tip de platformă reprezintă un instrument dedicat pentru realizarea activităților didactice în spațiul virtual, aplicații mobile dedicate ce se pot instala pe terminal și sunt pretabile la a găzdui mulți utilizatori.

4. *Docebo,* soluții actuale de management al învățării. Această platformă susține că personalizează experiența de învățare a utilizatorului prin instrumente de inteligență artificială care adaptează facilitățile platformei la comportamentul și așteptările utilizatorului.

Din perspectiva învățământului simultan platformele de lucru online pot reprezenta soluții eficiente de desfășurare a activităților didactice la mai multe clase de elevi în același timp, o gamă largă de facilități care pot veni în sprijinul derulării unei varietăți de acțiuni de predare și învățare simulând în plan virtual clasa de elevi. Este de menționat faptul că soluția virtualizării activității didactice nu poate reprezenta o alternativă reală la învățământul tradițional. Lipsa întâlnirilor față în față, imposibilitatea realizării legăturilor emoționale cu clasa și în interiorul clasei, reprezintă carențe în realizarea unui act didactic de calitate. Soluțiile cele mai potrivite sunt cele de tipul „Blended learning", în care întâlnirile virtuale pe platformă se succed și se împletesc armonios cu cele tradiționale [3].

Activități practice. Educația copilului trebuie să urmărească: dezvoltarea personalității copilului, a aptitudinilor și a capacităților sale mentale și fizice, la nivelul potențialului maxim.

Astfel:

- *analizaţi corect toate condiţiile pe care unitatea de învăţământ la care funcţionaţi le asigură elevilor care învaţă în condiţii simultane;*
- *apreciaţi în ce măsură aceste condiţii sunt prielnice pentru dezvoltarea personalităţii copilului;*
- *a aptitudinilor şi a capacităţilor sale mentale şi fizice la nivelul potenţialului maxim;*
- *stabiliţi ce trebuie făcut ca să fie asigurate condiţiile;*
- *faceți o listă cu specificul activității didactice simultane din zona în care predați;*
- *ştiaţi că există ţări în lume (de exemplu – Australia) în care cadrele didactice solicită organizarea colectivului de elevi pe două niveluri de vârstă? De ce oare? [37];*
- *comentați cu colegii acest aspect;*
- *împărțiți o coală de hârtie în două. Scrieți în prima coloană avantajele pe care le oferă învățământul simultan și în a doua coloană dezavantajele;*
- *după lectura acestui modul revedeți lista și observați dacă ceea ce inițial ați considerat un dezavantaj poate fi trecut în coloana cu avantaje;*
- *realizați orarul pentru activitatea simultană cu 4 clase, pornind de la următoarea schemă orară;*
- *Țineți seama de nevoile elevilor!*

Nu este deloc ușor să instruiești simultan elevi de vârste diferite, dar poate că, dacă așezăm problematica ridicată de astfel de condiții într-o altă lumină, vom descoperi perspective la care până acum nu ne-am gândit [28].

Pentru a acorda copiilor, care frecventează învățământul simultan, șanse egale de dezvoltare cu ale celorlalți, ar trebui să intervenim cu schimbări, astfel încât:

- demersul didactic să fie organizat în funcție de nevoile și interesele acestora (ceea ce înseamnă o bună cunoaștere a copiilor și o analiza atentă a progresului fiecăruia), combinând optim tipurile de strategii didactice;
- timpul petrecut la școală să fie folosit extrem de eficient (mai ales că o mare parte îl reprezintă activitatea independentă);
- învățătorul trebuie să pregătească minuțios lecția ca atare și în mod special conținutul activității independente a elevilor și să gândească unitar atunci când planifică conținuturile din curriculum (de obicei planificările și proiectările se elaborează separat, pentru fiecare clasă în parte și apoi se combină).

Îmbunătăţirea învăţământului simultan prin diverse proiecte şi programe europene.

Anii precedenți au adus noi perspective asupra acestui tip de învăţământ. El nu a dispărut, pentru că va constitui mereu o realitate a învăţământului mondial. Numeroase proiecte cu finanţare europeană au vizat şi acest tip de învăţământ.

De exemplu:

Proiecte educaționale	Obiectivele proiectelor educaționale
○ „Sănătatea noastră” ○ „Tradiţii populare locale” ○ „Natura – culoarul verde al vieţii” ○ „Săptămâna prieteniei”	- Comunicarea cu elevii din diferite şcoli - Desfăşurarea unor serii de acţiuni civice - Conştientizarea afectivităţii de grup ca valoare al prieteniei - Dobândirea cunoştinţelor şi sentimentelor utile în stimularea dezvoltării spirituale - Educarea dragostei şi respectului pentru biserică şi ritualurile religioase - Realizarea unui schimb de experienţă între artişti şi cadrele didactice

Învăţătorii care desfăşoară activitatea în şcolile cu predare simultană au depus eforturi susţinute în vederea încheierii şi derulării unor proiecte şi parteneriate educaţionale, având trasate un șir de obiective.

Prin aceste proiecte se sprijină financiar realizarea de parteneriate şcolare, proiecte de formare a personalului didactic, reţele de parteneriat şcolar, precum şi participarea la stagii de formare iniţială şi continuă pentru creşterea calităţii şi consolidarea dimensiunii europene în educaţie.

Cele mai multe proiecte au vizat formarea personalului didactic şi participarea la stagii de formare iniţială şi continuă pentru creşterea calităţii şi consolidarea dimensiunii europene în educaţie.

În principal, aceste proiecte au urmărit perfecţionarea cadrelor didactice în ceea ce priveşte utilizarea mijloacelor multimedia şi folosirea TIC-ului în activitatea didactică.

În lipsa unor lucrări de metodică, speciale pentru învăţarea simultană, aceste mijloace sunt foarte benefice, ele suplinind costuri financiare şi de timp.

Activităţile la care sunt antrenaţi toţi elevii sunt, de asemenea, foarte importante în cazul predării simultane, deoarece contribuie la consolidarea colectivului de elevi, ceea ce îi va face să comunice liber.

Exemple de activităţi care se pretează activităţii individuale:

- copierea, transcrierea unui text de către elevii clasei întâi sau a doua în vederea formării deprinderii de a scrie corect, caligrafic etc. Elevii vor înţelege că în viaţă scriem de cele mai multe ori pentru alţii. În consecinţă, ceea ce scriem trebuie nu doar să aibă sens, ci să fie şi citeţ;

- lectura unui text şi completarea unei fişe de lectură pregătită în prealabil de către cadrul didactic. Căutarea unor informaţii sau cuvinte în dicţionare, enciclopedii etc. [12];
- extragerea ideilor principale, rezumarea sau comentariul unui text;
- redactarea unor scrisori, compuneri, telegrame, anunţuri etc.;
- diferite calcule matematice, în vederea aflării dimensiunii unei suprafeţe, volum, etc.
- realizarea unor desene, obiecte, jocuri, materiale didactice etc.

În funcţie de specificul sarcinii didactice, învățătorul trebuie să o repartizeze în aşa fel încât elevii să nu poată copia unul de la altul, chiar dacă desfăşoară acelaşi tip de exerciţiu. De exemplu, dacă elevii trebuie să rezume un text, sarcina este identică, dar textele trebuie să fie diferite.

Fişe de autoevaluare a activității didactice.

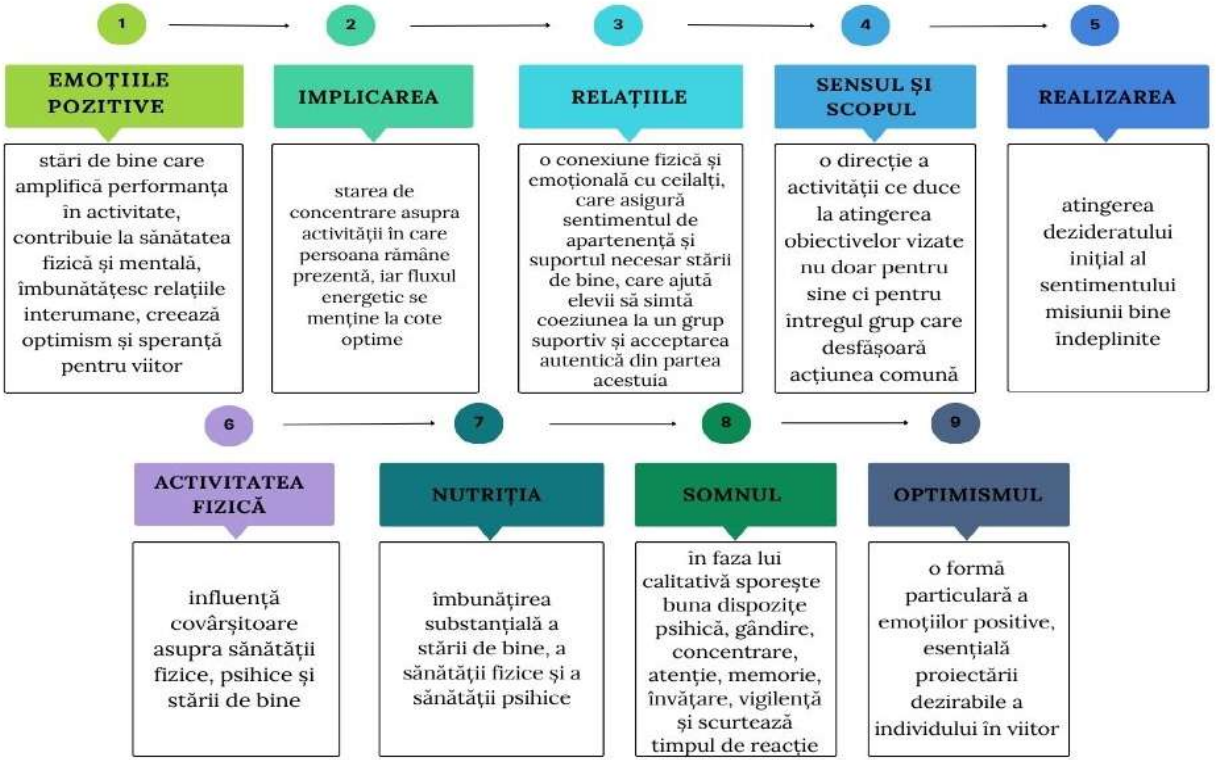
Autoevaluarea și evaluarea continuă sunt importante în sala de clasă simultană, deoarece oferă elevilor posibilitatea de a reflecta asupra rezultatelor lor individuale, le oferă informații despre ceea ce trebuie să îmbunătățească, ajută elevii

să elaboreze planuri de acțiune adecvate nivelului lor de învățare, informează cadrul didactic despre procesul de predare și despre elevi în mod individual [27].

În clasa cu regimul simultan inter-învațarea reprezintă o alternativă foarte ofertantă. Pentru a asigura o stare de bine a elevilor, aceștia trebuie să aibă un profesor de calitate, un profesor suficient de bun.

Următoarele aspecte sunt dedicate unei variabile care nu trebuie uitată: *starea de bine a învățătorului din clasă cu regim simultan*, un teritoriu suficient de asimetric al clasei își regăsește o echivalență: starea de bine a elevilor este asociată cu o stare de bine a învățătorilor. Nu de puține ori învățătorul de la clasa cu regim simultan este supus unor presiuni profesionale mai numeroase și mai intense. Considerăm că un învățător, care reușește să asigure starea de bine a elevilor, conform principiului reciprocității, va beneficia de șansa propriei stări de bine. Iar această stare de bine, generată de o implicare de calitate, va genera și va nutri o implicare aparte, superior calitativă: *angajamentul.*

STAREA DE BINE A PROFESORULUI DIN CLASĂ CU REGIM SIMULTAN

Conceptualizarea inițială a stării de bine pornește de la ideea aristoteliană conform căreia fericirea proprie ghidează activitatea fiecărui individ în parte. Însă fericirea și starea de bine sunt conceptele vagi, măsurătoarea lor științifică fiind dificilă. Unii autori asociază noțiunii de fericire trei elemente componente: emoții positive, implicarea și sensul. Ulterior aceeași autori înaintează o teorie mai elaborată a stării de bine adăugând alte câteva elemente alcătuiri acesteia.

Angajamentul este o parte a unui proces motivational. Angajamentul este o forță care leagă un individ de un curs de acțiune care este relevant pentru o anumită țintă [1].

Deși învățarea implică procese cognitive și emoționale individuale, motivația elevilor este influențată în mod semnificativ și de o rețea de relație de susținere. Starea de bine pe care o construiește învățătorul elevilor săi are valoarea unui nutrient pentru îndrăzneala acestora, pentru că într-un mediu securizant sunt încurajate încercările, ezitările, eșecurile. Astfel, învățătorul devine constructorul expert al unei personalități aparte, curajoase.

WEBO-BIBLIOGRAFIE

1. BRIȚCHI, A. Cadrul pedagogic de realizare a procesului didactic şi formarea profesională a învăţătorilor la nivelul claselor cu predare simultană. Teză de doctor în ştiinţe pedagogice http://www.cnaa.md/files/theses/50219/aliona_britchi_abstract.pdf
2. BRIȚCHI, A., SADOVEI, A. *Învăţământul simultan.* Note de curs pentru studenţi în procesul de formare iniţială şi continua. Chişinău, 2014
3. CATALANO, H., ALBULESCU, I., *Ghidul profesorului din învățământul primar simultan*. București: Tipografia Ceconii, 2020.
4. CODULUI EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA nr.152 din 17.07.2014 (art. 3, Noţiuni principale).
5. http://arced.ro/cered/2015/volumconferinta/04_W1_Glave%20procesareinformatiei.pdf
6. http://derlogea.ro/43-ce-sunt-jocurile-decolaborare.html
7. http://singerei.educ.md/wpcontent/uploads/sites/383/2019/08/Instructiune-simultan.docx

8. http://www.asociatia-profesorilor.ro/invatamantul-simultan-intre-necesitate-si-eficienta.html
9. https://artsdocbox.com/Humor/102448591-Educatia-plus-an-vi-nr-2-10-2009.html
10. https://asociatia-profesorilor.ro/invatamantul-simultan-intre-necesitate-si-eficienta.html/
11. https://dokumen.tips/documents/modul-predare-simultana.html
12. https://edict.ro/invatamantul-simultan-in-mediul-rural/
13. https://emalascoala.ro/clasele-simultane-activitatea
14. https://es.scribd.com/document/455216186/curriculum-diferentiat-si-personalizat-567bc3b8ec8c4-doc
15. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/142-146_28.pdf
16. https://particip.gov.md/ro/download_attachment/11678/
17. https://pdfcookie.com/documents/managementul-scolar-managementul-invatamantului-simultanpdf-rv314e4qze2d
18. https://ro.scribd.com/document/52269858/Modul-Predare-simultana/
19. https://staticlb.didactic.ro/uploads/assets/64/17/34/simo.ppt

20. https://superbebe.ro/educatie/profesor-de-la-sat-invatamantul-simultan-are-avantaje-si-dezavantaje-pentru-elevi/
21. https://universdecopil.ro/invatamantul-simultan-intre-necesitate-si-eficienta.html
22. https://vbook.pub/documents/didactica-matematicii-monica-purcaru-r217qzq6yg23
23. https://www.crjm.org/wp-content/uploads/2014/04/raport.cdom_.2010.doc
24. https://www.edupedu.ro/10-din-elevii-din-clasele-primare-din-romania-invata-simultan-cu-elevi-din-alti-ani-de-studiuaproape-92-din-dintre-acestia-sunt-din-mediul-rural/
25. https://www.proform.snsh.ro/baza-de-date-online-cu-bune-practici-pentru-dezvoltarea-capacitatii-institutionale-a-scolilordefavorizate/
26. https://www.rasfoiesc.com/educatie/didactica/modalitati-de-eficientizare-A-15.php
27. https://www.researchgate.net/publication/334431308_Personalitatea_profesorului_din_invatamantul_primar
28. https://www.scribd.com/docment/493824762/Ghidul-Profesorului-Din-Invatamantul-Pri

29. https://www.scribd.com/document/396675724/00modalitatideeficientizareaactivitatiilaclaselecupredaresimultana-doc
30. https://www.scribd.com/document/506198028/predarea-simultana
31. https://www.unicef.org/moldova/media/1401/file/Conventia-cu-privire-la-drepturile-copilului.pdf
32. Învăţământul simultan – o realitate a comunitatilor vizate de proiectul PROFORM in judetul Botosani. În: https://proform.snsh.ro/ PROFORM, 2020.
33. MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA, GHID de implementare a curriculumului pentru învățământul primar. Chișinău, 2018.
34. MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA, INSTRUCȚIUNE privind organizarea procesului educațional și aplicarea curriculumului național pentru învățământul primar în condițiile activității simultane. Anexă La Ordinul nr.1272 din 04.10.2019. Chișinău. 2019.

35. MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA, CURRICULUM NAȚIONAL Învățământ primar. /A. Cutasevici, V. Crudu; experți-coord. naț.: V. Guțu, L. Ursu; echipa de elab.: M. Marin, [et al.]. Aprobat la CNC Chișinău: Lyceum, 2018. 212 p
36. MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA, METODOLOGIA privind evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar clasele I-IV. Chișinău: Aprobată prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1468 din 13.11.2019
37. БАЙБОРОДОВА, Л.В. *Воспитание и обучение в сельской малочисленной школе.* Учеб. пособие. Ярославль: ЯГПУ им.К.Д.Ушинского, 2004. 357 с.